

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE V OBMOČJU EVRA

Ljubljana, avgust 2008

DUNJA BRITOVŠEK

IZJAVA

Študentka DUNJA BRITOVŠEK izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. IVANA RIBNIKARJA, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO VSEBINE

UVOD	1
1 FINANČNE INSTITUCIJE IN FINANČNI POSREDNIKI	2
1.1 DELITEV FINANČNIH INSTITUCIJ	2
1.1.1 Institucionalna delitev.....	2
1.1.1.1 <i>Finančni posredniki</i>	3
1.1.1.2 <i>Druge ali agentske finančne institucije</i>	4
1.1.2 Funkcionalna delitev.....	4
2 DENARNI AGREGAT M3	4
3 MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE.....	6
3.1 DELITEV MFI	7
3.2 ŠTEVILO MFI V EVRO OBMOČJU	8
3.3 OBRESTNE MERE MFI.....	10
3.4 POROČANJE MFI	10
3.5 TRI SKUPINE MFI	11
3.5.1 Centralna banka	11
3.5.2 Kreditne institucije.....	11
3.5.2.1 <i>Banke</i>	12
3.5.3 Odprti investicijski skladi denarnega trga	15
4 MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE V DRŽAVAH EVRO OBMOČJA.....	17
4.1 BELGIJA	18
4.2 FRANCIJA	19
4.3 NEMČIJA	20
4.4 ITALIJA	22
4.5 IRSKA.....	23
4.6 LUKSEMBURG	24
4.7 NIZOZEMSKA	26
4.8 AVSTRIJA	27
4.9 PORTUGALSKA.....	28
4.10 FINSKA.....	29
4.11 ŠPANIJA	31
4.12 GRČIJA	32
4.13 SLOVENIJA	33
4.14 MALTA.....	34
4.15 CIPER	35
5 PRIMERJAVA ZNAČILNOSTI MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ MED POSAMEZNIMI DRŽAVAMI EVRO OBMOČJA.....	36
5.1 RAZLIKE V ŠTEVILU MFI	36
5.1.1 Število MFI glede na število prebivalcev držav članic evro območja	37
5.2 RAZLIKE V VELIKOSTI CELOTNIH SREDSTEV MFI	37
5.2.1 Povprečna bilančna vsota MFI držav evro območja glede na njihov BDP	38
5.3 RAZLIKE V OBRESTNIH MERAH MFI	39
5.3.1 Obrestne mere za nove posle	40
5.3.2 Obrestne mere za obstoječe posle.....	40

SKLEP.....	41
LITERATURA IN VIRI.....	44
PRILOGE	1

KAZALO TABEL IN SLIK

Kazalo tabel

TABELA 1: VREDNOSTI DENARNEGA AGREGATA M3 V OBDOBJU OD DECEMBRA 1999 DO DECEMBRA 2007	6
TABELA 2: ŠTEVILO VSEH MFI, CENTRALNIH BANK (Z VKLJUČNO ECB), KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V OBDOBJU OD 1. JANUARJA 1999 DO 1. JANUARJA 2008	9
TABELA 3: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V BELGIJI OB KONCU LETA 2007	18
TABELA 4: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V FRANCIJI OB KONCU LETA 2007	19
TABELA 5: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V NEMČIJI OB KONCU LETA 2007	21
TABELA 6: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V ITALIJI OB KONCU LETA 2007	22
TABELA 7: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA IRSKEM OB KONCU LETA 2007	23
TABELA 8: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V LUKSEMBURGU OB KONCU LETA 2007	25
TABELA 9: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA NIZOZEMSKEM OB KONCU LETA 2007	26
TABELA 10: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V AVSTRIJI OB KONCU LETA 2007	27
TABELA 11: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA PORTUGALSKEM OB KONCU LETA 2007	28
TABELA 12: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA FINSKEM OB KONCU LETA 2007	30
TABELA 13: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V ŠPANJI OB KONCU LETA 2007	31
TABELA 14: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V GRČIJI OB KONCU LETA 2007	32
TABELA 15: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI V SLOVENIJI OB KONCU LETA 2007	33
TABELA 16: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA MALTI NA ZAČETKU LETA 2008	34

TABELA 17: ŠTEVILO VSEH MFI, CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI NA CIPRU NA ZAČETKU LETA 2008	35
--	----

Kazalo slik

SLIKA 1: SESTAVA DENARNIH AGREGATOV M1, M2 TER M3	5
SLIKA 2: GIBANJE VREDNOSTI DENARNEGA AGREGATA M3 V OBDOBJU OD DECEMBRA 1999 DO DECEMBRA 2007	6
SLIKA 3: DELITEV MFI	7
SLIKA 4: GIBANJE ŠTEVILA VSEH MFI V OBDOBJU OD 1. JANUARJA 1999 DO 1. JANUARJA 2008	8
SLIKA 5: ODPOTOK CB, KREDITNIH INSTITUCIJ, ODPRTIH INVESTICIJSKIH SKLADOV DENARNEGA TRGA TER DRUGIH MFI	9
SLIKA 6: RAZVRSTITEV DRŽAV EVRO OBMOČJA GLEDE NA ŠTEVILO VSEH MFI OB KONCU LETA 2007	36
SLIKA 7: ŠTEVILO PREBIVALCEV NA MFI OB KONCU LETA 2007	37
SLIKA 8: RAZVRSTITEV DRŽAV GLEDE NA CELOTNA SREDSTVA MFI OB KONCU LETA 2006	38
SLIKA 9: POVPREČNA BILANČNA VSOTA MFI DRŽAV EVRO OBMOČJA GLEDE NA NJIHOV BDP KONEC LETA 2006	38
SLIKA 10: POVPREČNA BILANČNA VSOTA BANK DRŽAV EVRO OBMOČJA GLEDE NA NJIHOV BDP KONEC LETA 2006	39

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: OBREŠTNE MERE MFI V EVRO OBMOČJU IN V POSAMEZNIH DRŽAVAH	1
PRILOGA 2: AGREGIRANA BILANCA STANJA MFI EVRO OBMOČJA BREZ EVROSISTEMA	3
PRILOGA 3: BRUTO DOMAČI PROIZVOD DRŽAV EVRO OBMOČJA V TEKOČIH TRŽNIH CENAH	6
PRILOGA 5: SLOVAR UPORABLJENIH TUJIH IZRAZOV	8
PRILOGA 6: SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	10

UVOD

Finančni sistem v državah članicah evro območja ima mnogo skupnih značilnosti, ki se opazijo tudi pri delovanju monetarnih finančnih institucij (v nadaljevanju MFI). MFI so finančne institucije, ki skupaj tvorijo sektor, ki izdaja široko pojmovani denar (oziroma denarni agregat M3) v evro območju. Evropska centralna banka jih opredeli kot institucije, ki sprejemajo vloge ali izdajajo zelo kratkoročne vrednostne papirje ter dajejo kredite ali vlagajo v vrednostne papirje v lastnem imenu.

Med MFI tako spadajo kreditne institucije (predvsem banke), ki imajo ključno vlogo v ekonomiji evro območja. So namreč finančne institucije, ki opravljajo plačilne in kreditne posle. Sprejemajo vloge, ki jih štejemo h knjižnemu denarju in dajejo posojila. So torej posredniki med funkcijo nalaganja denarja ter funkcijo ponudbe posojil. Med MFI poleg bank spadajo tudi centralne banke ter odprti investicijski skladi denarnega trga. Medtem ko se od centralnih bank zahteva zagotavljanje stabilnega delovanja finančnih trgov ter temeljito poznavanje delovanja finančnega sistema, se vzajemni skladi denarnega trga osredotočajo na naložbe v vrednostne papirje ter tako predstavljajo naložbene možnosti varčevalcev.

Predmet mojega diplomskega dela so torej MFI v območju evra, v katerem sem poleg splošne predstavitve značilnosti ter delitve MFI osrednjo pozornost namenila vsaki posamezni državi članici, torej značilnostim MFI v petnajstih državah evro območja. Glavni vir podatkov o MFI v državah so bila letna poročila teh držav, podatki pa odražajo stanje konec leta 2006 in 2007.

Diplomsko delo je razdeljeno na pet poglavij. V *prvem poglavju* so opredeljene finančne institucije in finančni posredniki ter njihova delitev.

Drugo poglavje zajema predstavitev denarnega agregata M3. Predstavljeno je, kaj vse denarni agregat M3 obsega, kakšna je bila njegova sestava konec leta 2007 ter kakšno je bilo gibanje njegovih vrednosti v devetletnem obdobju, od konca leta 1999 do konca leta 2007.

V *tretjem poglavju* je prikazana podrobnejša opredelitev MFI. To poglavje je razdeljeno na pet podpoglavij. Prvo obsega delitev MFI, sledijo pa mu štiri podpoglavja, ki predstavljajo štiri značilnosti MFI. Te značilnosti so število, obrestne mere, poročanje ter tri skupine MFI, v katere se uvrščajo centralne banke, kreditne institucije ter odprti investicijski skladi denarnega trga.

Četrto poglavje obsega petnajst podpoglavij, v katerih so za vsako posamezno državo članico evro območja prikazane štiri značilnosti njihovih MFI. Te značilnosti so tako kot v poglavju tri število, obrestne mere in tri skupine MFI. Pri četrti značilnosti, torej pri poročanju MFI, so predstavljeni podatki iz agregirane bilance stanja MFI. Podatki o obrestnih merah ter agregirani bilanci stanja niso prikazani pri Malti in Cipru, saj se nanašajo na čas, ko državi še nista vstopili v evro območje.

V *petem poglavju* so prikazane primerjave značilnosti MFI med posameznimi državami evro območja. Primerjave so prikazane na podlagi treh kriterijev, in sicer glede na razlike v številu, razlike v velikosti celotnih sredstev ter razlike v obrestnih merah MFI.

Na koncu diplomskega dela je še *sklepni del*, ki povzema ugotovitve posameznih poglavij.

1 FINANČNE INSTITUCIJE IN FINANČNI POSREDNIKI

Finančne institucije (*»financial institutions«* angleško, *»Finanzunternehmen«, Finanzinstitute«* ali *»Finanzierungsinstitute«* nemško, *»les Institutions financières«* francosko) so podjetja, ki se ukvarjajo s finančnimi posli v najširšem smislu. Prodajajo (in še prej seveda proizvajajo) finančne oblike in/ali storitve. Od nefinančnih podjetij (*»nonfinancial business«*) se razlikujejo na primer v tem, da imajo med aktivo svoje premoženjske bilance predvsem finančno premoženje in med pasivo predvsem dolgove (Ribnikar, 2003, str. 226).

Saunders opisuje finančne institucije (med njih uvršča na primer banke, zavarovalnice, vzajemne sklade) kot institucije, ki opravljajo osnovno funkcijo finančnega posredništva, med tistimi, ki imajo presežek sredstev (ponudniki sredstev) in tistimi, ki imajo primanjkljaj sredstev (uporabniki sredstev) (Novak, 2005, str. 9).

Kidwell opredeli finančne institucije kot del finančnega sistema, katere olajšajo pretok sredstev od varčevalcev k izposojevalcem na najbolj učinkovit način (Kidwell, 1997, str. 29).

Mishkin pa opiše finančne institucije kot nekaj, kar omogoča delovanje finančnih trgov in ima pomemben učinek na agregatno ekonomijo kot celoto. Brez njih finančni trgi ne bi bili sposobni prenašati sredstva od ljudi, ki varčujejo, k ljudem, ki imajo produktivne investicijske priložnosti (Mishkin, 1998, str. 8).

Različni avtorji pogosto enačijo finančne institucije s finančnimi posredniki.

1.1 DELITEV FINANČNIH INSTITUCIJ

V literaturi obstajajo različne delitve finančnih institucij, odvisno od kriterija razdelitve, najpogostejši pa sta institucionalna in funkcionalna delitev.

1.1.1 Institucionalna delitev

Finančne institucije navadno delimo na finančne posrednike ali posredovalce (*»financial intermediaries«* angleško, *»Finanzintermediare«* nemško, *»intermediaires financiers«* francosko) in na druge ali agentske finančne institucije (*»agents and brokers«* angleško) (Ribnikar, 2003, str. 229).

1.1.1.1 Finančni posredniki

Finančni posredniki se vrivajo med končne posojilodajalce in končne posojilojemalce in zaradi njihovega posredništva se poveča njihova premoženjska bilanca. Prek njihove premoženjske bilance gredo sredstva (*»funds«*) od končnih posojilodajalcev h končnim posojilojemalcem. Pri tem seveda preoblikujejo aktivo (*»qualitative asset transformation«*). Svojim upnikom dajejo drugačne, njim želene finančne aktive, kakor so finančne aktive, ki jih oni kupujejo. Tako se prek velikosti njihove premoženjske bilance kaže obseg njihovega finančnega posredništva (Ribnikar, 1996b, str. 43). Finančne posrednike delimo na tri skupine (Ribnikar, 2003, str. 227-228):

- depozitni finančni posredniki (*»depository financial intermediaries«*),
- »pogodbeni« finančni posredniki (*»contract«* ali *»contractual financial intermediaries«*),
- investicijski finančni posredniki (*»conduit financial intermediaries«*, *»investment-type financial intermediaries«* ali *»investment institutions«*).

Mishkin razdeli finančne posrednike na tri osnovne skupine. V prvo skupino uvrsti depozitne finančne posrednike, ki jih razdeli tako kot Ribnikar na poslovne banke, hranilnice, vzajemne hranilnice in kreditne zadrage. V drugo skupino spadajo pogodbene hranilnice (*»contractual savings institutions«*), ki jih deli na življenjske zavarovalnice, odškodninske in požarne zavarovalnice (*»fire and casualty insurance company«*) ter pokojninske sklade (*»pension funds and government retirement funds«*). V tretji skupini pa se nahajajo investicijski posredniki (*»investment intermediaries«*), ki jih deli na finančna podjetja, vzajemne sklade in vzajemne sklade denarnega trga (*»money market mutual funds«*) (Mishkin, 1998, str. 29).

Saunders razdeli vse finančne posrednike na depozitne institucije, ki jih naprej deli na komercialne banke, institucije varčevanja (*»saving institutions«*), kreditne zadrage ter na druge finančne institucije, kamor gredo vsi drugi (nedepozitni) finančni posredniki (Saunders, 2000, str. 3-21).¹

Podobna kot Mishkinova razdelitev finančnih posrednikov je tudi Kidwell-ova. Le-ta finančne posrednike prav tako razdeli v tri skupine, in sicer na depozitne finančne institucije, h katerim uvršča komercialne banke, hranilnice, vzajemne hranilnice (*»mutual saving banks«*) in kreditne zadrage. V drugo skupino uvrsti pogodbene hranilnice, ki jih razdeli na življenjske zavarovalnice, odškodninske zavarovalnice (*»casualty insurance companies«*) in pokojninske sklade (le-te naprej razdeli na privatne in državne). V zadnjo skupino pa uvršča vse ostale oblike finančnih posrednikov, kot so finančne družbe, vzajemni skladi, vzajemni skladi denarnega trga ter državne agencije (*»federal agencies«*) (Kidwell, 1997, str. 38-44).

¹ Razčlenitve finančnih posrednikov na posamezne skupine se med posameznimi avtorji razlikujejo. Več o tem Ribnikar (2003, str. 227-228).

1.1.1.2 Druge ali agentske finančne institucije

Agentske finančne institucije so institucije trga vrednostnih papirjev (*»securities market institutions«*), ki poslujejo v imenu in/ali za račun drugih. Pomembne so pri neposrednih finančnih ali na primarnih in sekundarnih finančnih trgih. Njihova naloga je, da olajšajo in zato marsikdaj kar omogočijo posojilodajalcem in posojilojemalcem, da se najdejo. Sredstva se prenašajo neposredno od posojilodajalcev na posojilojemalce in zato sodi ta pretok sredstev, kjer posredujejo finančne institucije kot agenti, k neposrednim financam (*»direct finance«*). Gre za pretok sredstev prek finančnih trgov. Pomembnost teh finančnih institucij se ne vidi iz velikosti ali povečanja njihove premoženjske bilance, ker se sredstva ne pretakajo prek njih ali njihovih premoženjskih bilanc. »Blago«, ki ga imajo na zalogi (*»stock-in-trade«*), so informacije. Zaznajo in znajo razložiti signale, ki jih drugi ne vidijo in ne slišijo (Ribnikar, 2003, str. 226-227). Med njih uvrščamo borzne posrednike (*»brokers«*) in borzne trgovce (*»dealers«*), ki so specializirani za trgovanje z vrednostnimi papirji, ter investicijske banke, ki sodelujejo pri izdaji vrednostnih papirjev (Novak, 2005, str. 10).

1.1.2 Funkcionalna delitev

Finančne institucije delimo po najnovejšem pojmovanju Evropske centralne banke (ECB), ki je povezano z definicijo denarnega agregata M3, na monetarne (*»monetary«*) in nemonetarne finančne institucije (*»nonmonetary financial institutions«*) (Ribnikar, 2003, str. 271). V prvo skupino spadajo centralna banka in tisti del poslovnih bank, ki ga uvrščamo v denarni sistem, v drugo skupino pa nedenarni del poslovnih bank in vse ostale finančne institucije.

Ker MFI sestavljajo sektor, ki izdaja denar, vendar je ta pojmovan kot denarni agregat M3, bom v nadaljevanju najprej razložila, kaj denarni agregat M3 zajema, nato pa se osredotočila na MFI ter na njihovo nadaljnjo delitev.

2 DENARNI AGREGAT M3

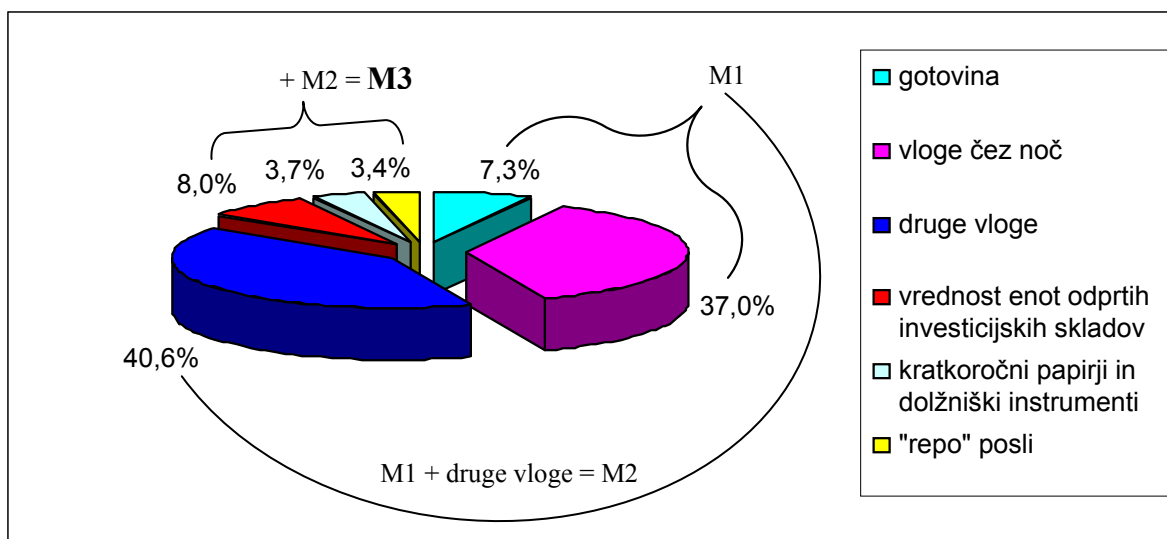
Vsebina denarnega agregata M3 je v posameznih državah različna. Ta različnost izvira iz različnosti finančnih sistemov, in sicer iz različnosti posrednih finančnih aktiv (*»indirect financial assets«* angleško, *»titres de la dette indirecte«* francosko). Agregat M3 tvorijo namreč posredne finančne aktive (govorimo o aktivah, ker ne gledamo s strani izdajatelja ali dolžnika, ampak s strani kupca, finančnega investitorja, upnika), in sicer praviloma aktive, ki jih ustvarjajo banke. Zvečine so terjatev do bank (Ribnikar, 1997, str. 64).

Denarni agregat M3 po definiciji Evropske centralne banke (v nadaljevanju ECB) obsega bančne vloge z dospelostjo do dveh let (in ne samo vloge, ki jih štejemo h knjižnemu denarju ali kar ustreza knjižnemu denarju), vloge čez noč (*»overnight deposits«*), delnice ali enote (*»units«*) odprtih investicijskih skladov denarnega trga, sporazume ali posle začasnih prodaj (*»repurchase agreements«*), kratkoročne vrednostne papirje ali papirje denarnega trga

(»money market papers«) ter dolžniške vrednostne papirje z dospelostjo do dveh let – štejejo samo tisti kratkoročni vrednostni papirji, ki jih izdajajo MFI (Issing, 2001, str. 54-57).

Iz agregirane premoženjske bilance MFI brez Evrosistema lahko vidimo, da je bila konec leta 2007 naslednja sestava denarnega agregata M3, ki je znašal 8.645,2 milijard evrov (Slika 1). Gotovine je bilo 626,9 mrd evrov (7,3 %), tradicionalno pojmovanega knjižnega denarja ali vlog čez noč je bilo 3.201,7 mrd evrov (37,0 %), iz česar sledi, da je bilo denarnega agregata M1 oziroma ožje pojmovanega denarja ali preprosto denarja 3.828,6 mrd evrov (44,3 %). Drugih vlog je bilo 3.506,2 mrd evrov (40,6 %), kar pomeni, da je znašal denarni agregat M2 7.334,8 mrd evrov (84,9 %). Vrednost delnic ali enot odprtih investicijskih skladov denarnega trga je znašala 693,3 mrd evrov (8,0 %) ter kratkoročnih papirjev in dolžniških instrumentov (»money market papers and debt securities issued«) 317,7 mrd evrov (3,7 %). Temu moramo prišteti še posle ali sporazume začasne prodaje (»repos« ali »RPs«), katerih stanje je bilo 299,4 mrd evrov (3,4 %). Gre za »repo« posle ali posle začasne prodaje, če MFI, na primer banka ali kreditna institucija, začasno proda svojemu komitentu, in sicer rezidentu evro območja (»euro area«), ki mora biti nemonetarna finančna institucija, vrednostni papir. Začasna prodaja pomeni, da bo morala banka čez čas kupiti papir, ki ga je pred časom začasno prodala. To pa seveda pomeni, da bo njen komitent (nemonetarna finančna institucija) v relativno kratkem času prišel do denarja – bančne vloge. Če štejejo k denarnemu agregatu M3 tudi do dve leti vezane bančne vloge, je verjetno razumljivo, da k denarnemu agregatu M3 štejejo tudi bančne vloge, ki bodo nastale čez čas, ko bo dospel posel začasne prodaje. Posli začasne prodaje se klasificirajo kot depoziti pri MFI, ker te finančne oblike niso tržne (Ribnikar, 2003, str. 267).

Slika 1: Sestava denarnih agregatov M1, M2 ter M3 konec leta 2007

Vir: Monthly Bulletin, 2008, str. S12.

M3 je torej denarni agregat zato, ker ga sestavljajo finančne aktive (predvsem so to terjatve do bank, to pomeni finančne aktive, ki jih ustvarjajo banke), ki so glede likvidnosti podobne denarju ali so mu blizu. Za centralno banko je samoumevno, da mora imeti nadzor nad količino denarja v obtoku, če želi skrbeti za stabilnost cen in prek nadzora vplivati tudi na

likvidnost v narodnem gospodarstvu. Ker M3 vpliva na likvidnost, mora centralna banka vedeti, kaj se z njim dogaja ter zaradi česa in kako se ta agregat spreminja. Sprememba velikosti denarnega agregata M3 namreč pomeni, da imajo nebančni sektorji več ali manj premoženja v obliki finančnih aktiv, ki tvorijo agregat M3, in tudi več dolgov do bančnega sistema. Agregat M3 je tako izid ali posledica odnosov med bančnim sistemom kot posojilodajalcem ali upnikom na eni strani in posojilojemalcem ali dolžnikom na drugi strani ter nebančnimi sektorji, domačimi in tujino, kot posojilojemalci ali dolžniki na eni strani in posojilodajalci ali upniki na drugi (Ribnikar, 2003, str. 413-417).

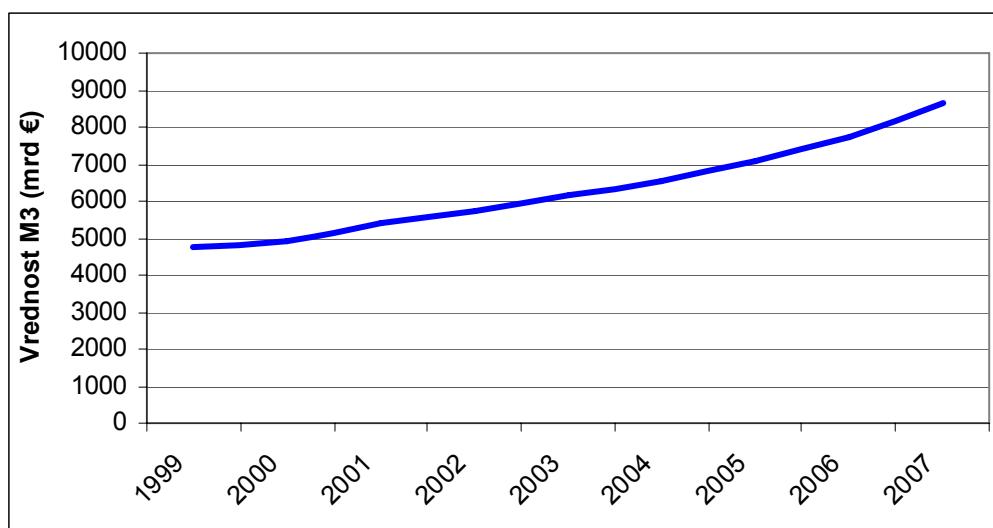
Iz Tabele 1 in Slike 2 lahko vidimo, da se je vrednost denarnega agregata M3 v obdobju od decembra 1999 do decembra 2007 ves čas povečevala. V devetletnem obdobju se je tako povečala za 3.912,5 milijard evrov oziroma za 54,7 %.

Tabela 1: Vrednosti denarnega agregata M3 v obdobju od decembra 1999 do decembra 2007 (v mrd €)

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
M3	4.732,7	4.900,9	5.430,9	5.751,1	6.144,1	6.534,2	7.067,6	7.732,3	8.645,2

Vir: Monthly Bulletin, obdobje 2001-2008.

Slika 2: Gibanje vrednosti denarnega agregata M3 v obdobju od decembra 1999 do decembra 2007

Vir: Monthly Bulletin, obdobje 2001-2008.

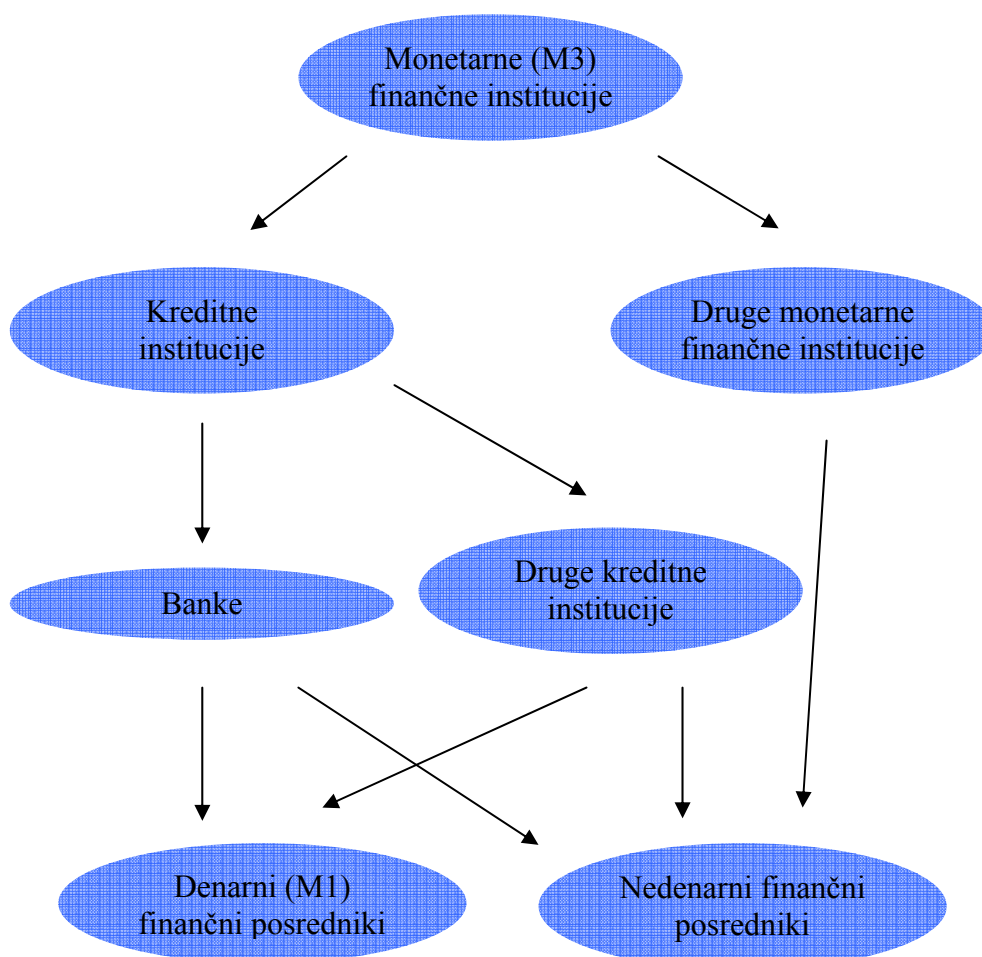
3 MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE

Denarne ali **monetarne finančne institucije** poznamo šele nekaj časa, in sicer od nastanka Evrosistema. Evropska centralna banka jih definira kot tiste finančne institucije evro območja, ki izdajajo široko pojmovan denar (*»broad money«*), to je denarni agregat M3. Tako tvorijo MFI tako imenovan *»money-issuing sector«*. To so predvsem kreditne institucije (sem spadajo predvsem banke), poleg njih pa tudi odprti investicijski skladi denarnega trga (*»money market funds«*) (Ribnikar, 2003, str. 266).

3.1 DELITEV MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

MFI delimo na kreditne institucije in druge MFI (za sedaj so to le odprti investicijski skladi denarnega trga). Od kreditnih institucij so najpomembnejše banke. Če nas zanima denar, to je denarni agregat M1 ali ožje pojmovani denar, razdelimo banko (ali kreditno institucijo) na denarnega in nedenarnega finančnega posrednika.

Slika 3: Delitev MFI

Vir: I. Ribnikar, *Monetarna ekonomija I. (Denar, finančne institucije in denarna politika)*, 2003, str. 270.

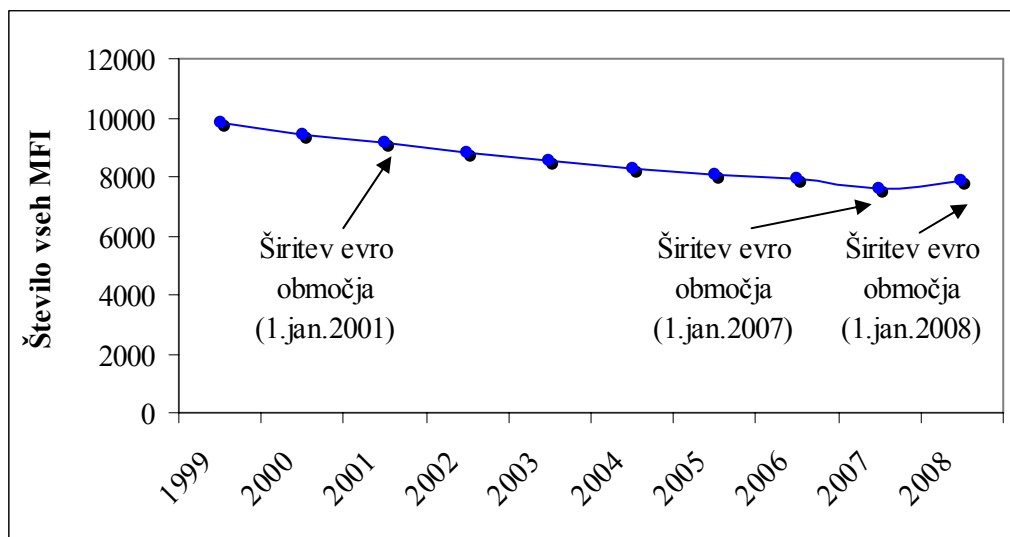
Med kreditnimi institucijami, na primer bankami, in investicijskimi skladi denarnega trga pa obstaja pomembna razlika, čeprav oboje štejemo k MFI. Banke imajo svoje račune pri centralni banki, medtem ko jih imajo investicijski skladi pri bankah. Zato bi jih lahko imenovali sekundarne MFI. Centralna banka ne vodi denarne politike prek odprtih investicijskih skladov denarnega trga. Nad njimi nima niti monetarnega nadzora, to je nadzora z vidika vodenja denarne politike, niti nadzora preudarnosti, smotrnosti ter varnosti njihovega poslovanja (*»prudential control«*) (Ribnikar, 2003, str. 267).

K MFI torej spadajo tri skupine, in sicer centralna banka, kreditne institucije (to so predvsem banke) ter odprti investicijski skladi denarnega trga. V nadaljevanju so prikazane značilnosti teh treh skupin MFI, poleg tega pa tudi število, obrestne mere ter poročanje MFI.

3.2 ŠTEVILO MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ V EVRO OBMOČJU

Od začetka leta 1999 do začetka leta 2008 se je število MFI kljub trikratni širitvi evro območja zmanjšalo za 1.969 institucij. 1. januarja 1999 je bilo namreč 9.856 MFI, 1. januarja 2008 pa 7.887. V devetih letih se je torej število MFI zmanjšalo za 20,0 %. Majhno povečanje je bilo moč opaziti le ob tretji širitvi evro območja. Takrat se je število MFI povečalo za 241 (3,1 %) institucij glede na preteklo leto, kar je v bistvu posledica dodatnih 216 MFI zaradi priključitve Cipra ter 28 zaradi priključitve Malte k evro območju. Razlog za zmanjševanje števila MFI je predvsem v zmanjševanju števila bank, katerega vzrok je opisan v nadaljevanju.

Slika 4: Gibanje števila vseh MFI v obdobju od 1. januarja 1999 do 1. januarja 2008

Vir: Total number of MFIs, obdobje 1999-2008.

Iz Tabele 2 (glej str. 9) lahko vidimo, da se je, kot že omenjeno, tudi število kreditnih institucij v obdobju od 1. januarja 1999 do 1. januarja 2007 iz leta v leto zmanjševalo (izjema je bil le začetek leta 2008, ko se je število le-teh povečalo). Razlog za zmanjševanje števila kreditnih institucij je predvsem v združevanju bank, prevzemih oziroma strateških partnerstvih, privatizaciji bank itd. Za majhne banke v EU je konsolidacija značilna že nekaj let. Tudi pri velikih bankah so se že pokazale prednosti združitve in nakupa. Na ciljnim trgu so si pridobile večjo veljavo in hkrati izboljšale svojo finančno podobo. Z velikostjo bank pa se večajo tudi njihove možnosti za prihranke, saj z združevanji nastajajo večja finančna podjetja z bolj ali manj fiksnimi stroški, le-ti pa se glede na večanje obsega storitev na enoto znižujejo.

Tabela 2 prikazuje tudi število centralnih bank, odprtih investicijskih skladov ter drugih MFI. Kot lahko vidimo, se je število centralnih bank zaradi širitve evro območja povečalo za štiri

centralne banke. Število odprtih investicijskih skladov ni imelo konstantnega trenda naraščanja ali padanja, temveč se je v tem devetletnem obdobju ves čas spreminjalo, število drugih MFI pa je z izjemo v letu 2004 padalo.

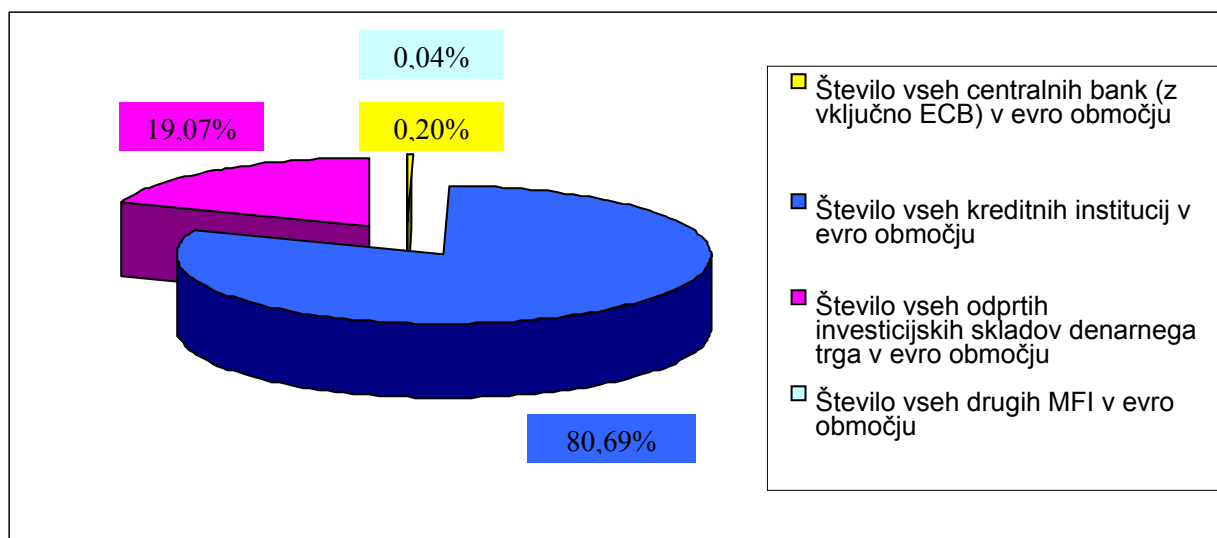
Tabela 2: Število vseh MFI, centralnih bank (z vključno ECB), kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v obdobju od 1. januarja 1999 do 1. januarja 2008

	Število vseh MFI v evro območju	Število vseh centralnih bank (z vključno ECB) v evro območju	Število vseh kreditnih institucij v evro območju	Število vseh odprtih investicijskih skladov denarnega trga v evro območju	Število vseh drugih MFI v evro območju
1.1.1999	9856	12	8320	1516	8
1.1.2000	9397	12	7867	1510	8
1.1.2001	9149	13	7484	1645	7
1.1.2002	8834	13	7173	1642	6
1.1.2003	8538	13	6877	1642	6
1.1.2004	8247	13	6585	1640	9
1.1.2005	8067	13	6383	1665	6
1.1.2006	7902	13	6244	1641	4
1.1.2007	7646	14	6149	1640	3
1.1.2008	7887	16	6364	1504	3

Vir: Total number of MFIs, obdobje 1999-2008.

Največji odstotek² MFI v 15 državah evro območja predstavljajo kreditne institucije (80,69 %), sledijo jim odprti investicijski skladi denarnega trga (19,07 %), centralne banke (0,20 %) ter ostale MFI (0,04 %).

Slika 5: Odstotek CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI

Vir: Total number of MFIs, 2008; Lastni izračuni.

² Odstotek CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI je izračunan glede na število vseh MFI na dan 1. januar 2008.

3.3 OBRESTNE MERE MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

Statistika obrestnih mer MFI je harmonizirana statistika obrestnih mer, ki jih MFI (brez centralne banke in skladov denarnega trga) plačujejo za vloge in zaračunavajo za posojila (nominirana v evrih) gospodinjstev in nefinančnih družb.

Pravno osnovo za zbiranje podatkov predstavlja Uredba (ES) Evropske centralne banke. Uredba ECB/2001/18 velja za države članice evro območja. Od ostalih držav članic EU se pričakuje, da imajo ob vstopu v EMU že pripravljeno statistiko obrestnih mer MFI. Do vstopa države v EMU se ta statistika nanaša na vloge in posojila nominirana v nacionalni valuti, vendar pa države lahko dodatno pošiljajo tudi obrestne mere vlog in posojil v evrih. Statistika obrestnih mer se tako nanaša na individualno dogovorjene obrestne mere med kreditno in drugo institucijo in njenimi komitenti – gospodinjstvi in nefinančnimi družbami (ne gre za ponujene/napovedane obrestne mere, temveč za dejansko dogovorjene). Zbirajo (in prikazujejo) se različne vrste obrestnih mer s pripadajočimi zneski, ki se nanašajo na nove posle³ in na obstoječe posle⁴ (Golob, Klemenčič, Merkač, Šteblaj A & Progar-Zupan, 2006, str. 5).

3.4 POROČANJE MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

Uredba ECB obravnava poročevalce (MFI) evro območja in podrobno določa statistične informacije, ki jih morajo MFI pošiljati nacionalnim centralnim bankam na področju njihove »rezidence« s področja statistik bilanc stanja MFI, zato da bi izpolnili zahteve ECB za denarno in bančno statistiko. Glavne zahteve denarne in bančne statistike ECB predstavljajo podatki bilance stanja in bilance prevrednotenja.

Nacionalne centralne banke so dolžne od vstopa v Evropsko unijo kot članice Evropskega sistema centralnih bank v skladu z navedenimi predpisi vzpostaviti nacionalni podatkovni sistem denarne in bančne statistike, ki predstavlja dejansko pogoj za vključitev države v Ekonomsko in denarno unijo. Navedene zahteve zajemajo podatke bilance stanja⁵ in spremembe stanj MFI.

Podatki bilance stanja in prevrednotenja, ki jih zagotavlja posamezna nacionalna centralna banka, so osnova za izračun konsolidirane bilance stanja sektorja MFI evro območja (Golob et al., 2006, str. 3-4).

³ Novi posli so definirani kot vsak nov dogovor med banko in gospodinjstvi ter nefinančnimi družbami.

⁴ Obstoječi posli so definirani kot stanje vseh vlog, ki so jih gospodinjstva in nefinančne družbe naložili pri banki, in stanje vseh posojil, ki so jih gospodinjstva in nefinančne družbe najeli pri banki.

⁵ V Poglavju 4 so prikazani podatki iz agregirane bilance stanja MFI v vsaki posamezni državi evro območja.

3.5 TRI SKUPINE MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

3.5.1 Centralna banka

V finančnem sistemu vsake države je centralna banka osrednja in najpomembnejša finančna institucija, ki po svoji vlogi in delovanju skoraj ni primerljiva z ostalimi finančnimi institucijami.

Centralna, osrednja, nacionalna ali narodna, izdajateljska ali emisijska banka (*»central bank«* angleško, *»Notenbank«*, *»Währungsbank«*, *Zentralbank«* ali *»Zentralnotenbank«* nemško, *»banque centrale«* ali *»banque d'émission«* francosko), naj bi bila banka, ki izdaja denar. Vendar se v tem ne razlikuje od poslovnih bank, saj tudi poslovne banke izdajajo denar. To pa velja samo za tiste poslovne banke, ki sprejemajo vloge, ki jih štejemo k denarju (h knjižnemu denarju), torej za tiste, ki sprejemajo denarne vloge. Razlika med centralno banko in drugimi bankami je v tem, da centralna banka izdaja bankovce, medtem ko druge tega ne smejo početi.⁶ Poslovne banke lahko izdajajo denar, ki ga imenujejo knjižni denar (Ribnikar, 2003, str. 331).

Centralna banka je neodvisna⁷ denarno oblastna institucija, ki ne zasleduje profitnega motiva, temveč narodnogospodarske interese. Tako skrbi za pravilno količino denarja v obtoku, za zunanjo likvidnost (likvidnost v plačilih s tujino) in nenazadnje, da država kot oblastna institucija ne postane nelikvidna pri poravnavanju svojih obveznosti podjetjem in posameznikom v državi. Nekateri pa so mnenja, da je centralna banka državna agencija, ki nadzoruje delovanje nacionalnega finančnega sistema in kontrolira rast količine denarja v obtoku. Centralna banka je torej del regulativnega sistema države (Novak, 2005, str. 11-12). Centralna banka je tako banka bank in države. Njeni komitenti so lahko tudi druge pravne osebe, na primer podjetja in posamezniki, vendar predvsem kot upniki na osnovi njenih bankovcev v obtoku (Ribnikar, 2003, str. 333).

Odgovornosti centralnih bank se nanašajo predvsem na izvajanje operacij denarne politike, operativno upravljanje deviznih rezerv ECB, upravljanje lastnih deviznih rezerv, upravljanje in nadzorovanje plačilnih sistemov, izdajanje bankovcev skupaj z ECB, zbiranje statističnih podatkov in nudenje pomoči ECB ter opravljanje funkcije zunaj Evropskega sistema centralnih bank.

3.5.2 Kreditne institucije

Kredit je zaupanje (od latinske besede *»credere«*, to je zaupati ali verjeti) tistega, ki je dal na up ali kredit, da bo dobil dano na kredit nazaj. Govorimo o kreditu in/ali o kreditnem

⁶ Izjeme so banke (poslovne) na Škotskem in Severnem Irskem, ki nimajo prepovedi izdajati bankovcev.

⁷ Pojem neodvisnosti zajema funkcionalno neodvisnost, institucionalno neodvisnost, osebno neodvisnost ter finančno neodvisnost. Neodvisna centralna banka pa seveda ni neodgovorna. Samo neodvisna centralna banka je lahko odgovorna, ker se ne more skrivati za odločitvami vlade ali politike (Ribnikar, 1998b, str. 68).

razmerju, ki s tem nastane. Kreditno razmerje (med upnikom na eni strani in dolžnikom na drugi) nastane takrat, ko ne pride v istem trenutku do dajatve in protidajatve (Ribnikar, 2003, str. 240).

Smernica Evropske skupnosti z dne 12. 12. 1977 (*First Council Directive 77/780/EEC*) govori o **kreditni instituciji** (*«credit institution»*) kot o podjetju (*«undertaking»*), katerega posel je sprejemanje vlog ali drugih vračljivih sredstev od občinstva ali javnosti in dajanje kreditov za svoj račun. Običajno je tako definirana banka. Za banko namreč velja, da je to finančni posrednik, ki sprejema ali zbira vloge in daje posojila (Ribnikar, 1998a, str. 59). Pojem kreditne institucije se je uradno uveljavil v širši Evropi, vendar prihaja do nekaterih razlik v posameznih državah znotraj Evropske unije. Gre predvsem za različne uvedbe smernic Evropske unije v nacionalne zakone posameznih evropskih držav in različno zajemanje kreditnih institucij. Do teh razlik prihaja predvsem zaradi raznovrstnosti (heterogenosti) finančnih trgov v EU, ki ne dovoljujejo popolne harmonizacije finančnih uredb in smernic EU z nacionalno zakonodajo posameznih držav. Nekatere države uporabljajo širšo definicijo kreditnih institucij kot druge. Na primer, v angleški literaturi ni mogoče najti izraza kreditnih institucij, čeprav je smernica, v kateri je definicija kreditne institucije napisana, v angleščini. Drugače je v nemščini, kjer ni razlike med banko ali bančnim finančnim posrednikom in kreditno institucijo. Tukaj namreč enačijo kreditne institucije (*«Kreditschöpfungsfähigkeit»*) s podjetji, ki se ukvarjajo z bančnimi posli, torej kreditne institucije preprosto enačijo z bankami, za katere pravijo, da imajo moč ustvarjati kredite. V francoščini najdemo kreditno »ustanovo« (*«etablissement de credit»*), ki je finančno podjetje (*«entreprise financiere»*), ki se ukvarja z enim ali več bančnimi posli. H kreditnim ustanovam štejejo banko in nekatere druge finančne institucije. Tako je kreditna institucija lahko banka, bančni finančni posrednik ali finančni posrednik, ki sprejema vloge. Kreditna institucija je zelo blizu francoski kreditni ustanovi in nemškemu kreditnemu institutu ali zavodu (*«Kreditinstitut»*). Najdlje je ta izraz od držav, ki uporabljajo angleščino, saj izraza kreditna institucija ne uporabljajo. V slovenščini jemljemo kreditno institucijo kot soznačnico za banko ali za finančno institucijo (finančnega posrednika), ki opravlja bančne posle (Ribnikar, 2003, str. 242-243).

3.5.2.1 Banke

Banka (*«bank» angleško, «Bank» nemško, «banque» francosko in «banca» italijansko*) je finančna institucija, ki je dobila svoje ime po klopi (*«banco» italijansko*) (Ribnikar, 2003, str. 244). V srednjem veku so posamezniki (*«banchieri»*) na klopi oziroma menjalni mizi imeli svoj denar, kjer so izvajali menjalniška dela. Ti *«banchieri»* so v družbenem in gospodarskem življenju pridobivali vse večjo vlogo, njihova imena pa so še dolgo simbolizirala njihovo finančno moč in zaupanje v njihovo poslovanje (Novak, 2005, str. 71).

Banke sprejemajo vloge – pri tem je sprejemanje vlog na vpogled, ki jih štejemo h knjižnemu denarju, tisto, kar je specifično za banko – in se zadolžujejo še na druge načine (na primer z izdajanjem vrednostnih papirjev in sprejemanjem posojil) in na tej podlagi dajejo posojila.

Banke so kapitalske institucije in tveganje prevzemajo nase lastniki banke s svojim kapitalom (s premoženjem, ki so ga trajno vložili v banko), tako da se vlagatelji in drugi bančni upniki počutijo varne ali varneje.⁸ Ustrezna velikost kapitala banke in ustrezne naložbe so prva umetnost bančništva. Druga je skrb za likvidnost, to je sposobnost zoperstavljanja variabilnosti sredstev banke (Ribnikar, 2003, str. 244-245).

Komercialna in investicijska banka

V literaturi težko najdemo teoretični opis banke. Najpogosteje srečamo naslednji opredelitvi bank (Ribnikar, 2003, str. 245):

- komercialna banka,
- investicijska banka.

Sprejemanje vlog na vpogled, ki jih štejemo h knjižnemu denarju, je torej specifična dejavnost bank. Če banka nima nobenega prilastka, gre za banko, ki opravlja to funkcijo. Označuje se kot finančna institucija, ki sprejema vloge (*»deposit taking financial institution«*), in se označuje v anglosaškem svetu kot **komercialna banka** (*»commercial bank«*). Francozi jo označujejo kot depozitno banko (*»banque de depots«*).

Banke, ki ne sprejemajo vlog nasploh ali pa ne sprejemajo samo vlog na vpogled, ki se štejejo h knjižnemu denarju, ampak opravljajo druge bančne posle, so **investicijske banke** (*»investment banks«* v ZDA, *»merchant banks«* v Veliki Britaniji, *»banques d'affaires«* v Franciji).

Komercialno banko Saunders definira kot banko, ki sprejema vloge (obveznosti) in daje posojila (sredstva) (Saunders, 2000, str. 4). Investicijsko banko pa opiše kot banko, katere aktivnosti se nanašajo predvsem na *»underwriting«*⁹ ter plasiranje vrednostnih papirjev podjetij in držav na kapitalske in denarne trge. Investicijsko bančništvo je torej dejavnost zbiranja dolžniških in lastniških vrednostnih papirjev za podjetja ali vlade (Saunders, 2000, str. 52).

Kidwell opredeli komercialne banke kot največje in najbolj diverzificirane finančne posrednike z vidika sredstev in obveznosti. Obveznosti imajo komercialne banke v obliki tekočih računov (*»checking accounts«*), varčevalnih računov (*»savings accounts«*) in različnih vezanih vlog. Na strani sredstev pa komercialne banke omogočajo mnogo različnih posojil tako potrošnikom, podjetjem, krajevnim upravam kot tudi državi (Kidwell, 1997, str. 38-39). Pojma investicijske banke Kidwell ne razvije.

⁸ Za banke je namreč značilno, da imajo nasproti obveznostim naložbe, ki so, kakor so pač vse naložbe ali investicije, tvegane.

⁹ Underwriting je prevzem prodaje vrednostnih papirjev od izdajatelja.

Mishkin pa opiše komercialne banke kot finančne posrednike, ki izdajajo bančne vloge (*»checkable deposits«*), hranilne vloge ter vezane vloge. Ta sredstva potem uporabijo za komercialne, potrošne in hipotekarne kredite ter za nakup državnih in občinskih obveznic (Mishkin, 1998, str. 30). Pojma investicijske banke pa tako kot Kidwell tudi Mishkin ne razvije. Ko govori o investicijskih finančnih posrednikih, jih deli na finančna podjetja, vzajemne sklade in vzajemne sklade denarnega trga (Mishkin, 1998, str. 32).

Univerzalna banka

Zaradi vse večje globalizacije in liberalizacije poslovanje pa v zadnjih dveh desetletjih prihaja do brisanja mej tradicionalno ločenih finančnih institucij v finančnih sistemih. Le-te se namreč pospešeno zbližujejo in povezujejo ter iščejo nove organizacijske strategije. Tako prihaja na eni strani do združevanja opravljanja različnih (prej strogo ločenih) finančnih storitev v eni sami finančni instituciji oziroma v enem samem finančnem posredniku, univerzalni banki, na drugi strani pa do razvoja tako imenovanih finančnih skupin ali konglomeratov (Novak, 2005, str. 75). **Univerzalna banka** je banka, ki opravlja poleg zanjo specifične funkcije (sprejemanje vlog na vpogled) še vse druge bančne posle. Imenuje se lahko kakor na primer v Nemčiji »kreditna banka« (*»Kreditbank«*) in je ena od kreditnih institucij (Ribnikar, 2003, str. 245). Je torej splošna banka, ki se ukvarja tako s komercialnim kot investicijskim bančništvom, sprejema vloge, daje posojila in posluje tudi z vrednostnimi papirji.

Ozka in široka banka (teoretični koncept)

V zadnjem času postaja aktualna delitev banke na ozko banko (*»narrow bank« angleško, »la banque étroite« francosko*) in široko banko (*»broad bank« angleško*). Ta delitev se je pojavila v zvezi s problemi z jamstvom za bančne vloge¹⁰ (Ribnikar, 2003, str. 249).

Ozka banka je bila prvotno opredeljena kot banka, ki ima vloge, za katere mora imeti (med aktivo) samo gotovino (denar centralne banke) in državne obveznice (Ribnikar, 1996a, str. 45). Za ozko banko naj bi bilo značilno, da so njene vloge 100 % varne, ker zanje velja jamstvo.¹¹ Jamstvo za bančne vloge državo ne stane nič. Potreben je samo nadzor, da imajo ožje banke res takšno varno premoženje. Ker lahko gre samo v zelo varne naložbe, so obrestne mere, ki jih izplačuje, ustrezno nizke.

Vendar pa tudi tukaj prihaja med posameznimi avtorji do različnega pojmovanja ozke banke. Nekateri jo opredelijo kot denarnega finančnega posredovalca in jo označujejo kot *»monetary service company«*, medtem ko naj bi šlo pri drugih za tradicionalno banko, ki jo ti avtorji imenujejo *»core bank«*. Opravljala naj bi tiste posle, za katere ljudje z ulice mislijo, da so bančni posli. Sprejemala naj bi različne vloge in dajala v nasprotju s prvotno opredeljeno ozko

¹⁰ S takšno delitvijo na ozko in široko banko, bi se zmanjšalo moralno tveganje, ki je povezano z jamstvom za bančne vloge.

¹¹ Vloge so krite z državnimi obveznicami in drugimi zelo varnimi aktivami.

banko tudi posojila, vendar samo posameznikom, majhnim podjetjem in srednje velikim delniškimi družbam (Ribnikar, 2003, str. 249-251).

Široka banka prav tako lahko sprejema vloge, ki pa so nezavarovane. Plačuje višje obrestne mere, ker ima svoje premoženje naloženo v tveganih naložbah. Denarnih in zelo kratkoročnih vezanih vlog ne sme sprejemati, saj bi se lahko pojavila nevarnost navala na te široke banke (Ribnikar, 2003, str. 250).

Banka kot finančni posrednik

Če nas zanima denar, to je denarni agregat M1 ali ožje pojmovani denar, razdelimo banko na (Ribnikar, 2002, str. 46):

- denarnega finančnega posrednika in
- nedenarnega finančnega posrednika.

Banka kot denarni finančni posrednik posreduje prenos sredstev, ki jih zbira v obliki vlog, ki jih štejemo h (knjižnemu) denarju. Samo banka (in hranilnica, če obstajajo hranilnice) je denarni finančni posrednik, ker ustvarja denar, to je finančne oblike ali finančne aktive, ki jih štejemo k denarju (k denarnemu agregatu M1).

Banka kot nedenarni finančni posrednik posreduje prenos sredstev, ki jih zbira v obliki vlog, ki jih ne štejemo h (knjižnemu) denarju, in v obliki drugače zbranih sredstev – na primer s posojili, z izdajanjem dolžniških vrednostnih papirjev idr.

3.5.3 Odprti investicijski skladi denarnega trga

Odprti investicijski skladi denarnega trga ali instrumentov denarnega trga (*»money market mutual funds«* ali *»open-end funds«* v ZDA, *»unit trust«* v Veliki Britaniji, *»societe d'investissement a capital variable«* v Franciji, *»Offene Fonds«* v Nemčiji in Avstriji in *»vzajemni skladi«* v Sloveniji) so se začeli pojavljati v ZDA leta 1972 in od takrat naprej so eden izmed najhitreje rastočih finančnih posrednikov (Kidwell, 1997, str. 44). Evropska centralna banka šteje sredstva pri teh skladih (delnice) k široko pojmovanemu denarju ali denarnemu agregatu M3, zato se tudi ti skladi štejejo enako kot banke med MFI (Ribnikar, 2003, str. 260, 264).

Razlog, zakaj so se ti skladi začeli pojavljati v ZDA, je v posebnih omejitvah, ki so veljale za banke. V ZDA je veljala od leta 1933 do 1986 prepoved plačila obresti na denarne bančne vloge¹² in omejitev višine obrestnih mer (5 %), ki so jih smele banke največ plačevati za druge vloge. Gre za znano določilo Q (*»Regulation Q«*). S tem določilom se je omejevala rast bank. Pozneje so to funkcijo prevzeli predpisi o bančnem kapitalu. Določilo Q je bilo tako

¹² To so v nasprotju z nedenarnimi bančnimi vlogami bančne vloge, ki jih štejemo h knjižnemu denarju.

učinkovito, da se je začel zmanjševati tržni delež (komercialnih) bank pri finančnem posredništvu. Še posebno je to prišlo do izraza, ko je začela naraščati inflacija in z njo nominalne obrestne mere. Najvišje obrestne mere, ki so jih lahko plačevale banke, so postajale realno negativne. Takšne razmere so morale prej ali slej privedi do uvedbe odprtih investicijskih skladov (instrumentov) denarnega trga (Ribnikar, 2003, str. 260-261).

Ker pri odprtih investicijskih skladih ne gre za (bančne) vloge temveč za delnice; za te delnice, v nasprotju z bančnimi vlogami, ni (državnega) jamstva. Ti skladi imajo premoženje v kratkoročnih vrednostnih papirjih – v tako imenovanih instrumentih denarnega trga (v zakladnih menicah, komercialnih papirjih, bančnih potrdilih o vlogi in podobnem). To so relativno malo tvegane naložbe. Ker imajo nad seboj centralne banke kot posojilodajalca v skrajni sili, imajo kratkoročne papirje, ki jih lahko vsak trenutek prodajo, ne da bi pri tem morali znižati ceno papirjev. Tržno tveganje je pri teh papirjih neznatno (Ribnikar, 1998c, str. 51).

Sklad nima računa pri centralni banki, ampak pri poslovni banki. Delničar sklada izda ček v breme tega računa, ki ga ima sklad pri banki. Praviloma je omejeno, koliko čekov lahko izda na mesec in kakšna je najmanjša vrednost čeka. Samoumevno je, da je pri plačevanju omejen z velikostjo svojega premoženja pri skladu. Pri odprtih investicijskih skladih denarnega trga torej funkcijo transakcijskega računa opravlja finančno premoženje, ki ga ima nekdo pri nebančnem finančnem posredniku in ne pri banki, to premoženje pa ni vloga, ampak je delnica (Ribnikar, 2003, str. 262).

Odpri investicijski skladi so po naravi skladi s spremenljivim obsegom kapitala. Razvili so se iz zaprtih investicijskih skladov in so danes čedalje pogostejša oblika vlaganj v sklade. Po zakonu je vzajemni sklad premoženje, ki je ločeno od premoženja družbe za upravljanje, ki upravlja ta sklad, in je v lasti imetnikov investicijskih kuponov vzajemnega sklada. Vzajemni sklad ni pravna oseba. Smatra se, da je vzajemni sklad lociran v državi, v kateri je registriran sedež družbe za upravljanje, ki upravlja ta vzajemni sklad.

Vzajemni sklad se oblikuje in upravlja izključno v korist imetnikov investicijskih kuponov. Na premoženje vzajemnega sklada ni dovoljena izvršba. Zakon določa, kdo lahko oblikuje vzajemni sklad, pravila upravljanja, provizije in stroške, investicijske kupone vzajemnega sklada, prenos upravljanja, likvidacijo sklada,¹³ statusne določbe itd. (Novak, 2005, str. 65). Vlagatelj v vzajemni sklad prosto pristopa in iz njega izstopa, z nakupom ali prodajo enot vzajemnega sklada – od tod tudi ime odprti investicijski skladi. Z nakupom pridobi

¹³ Likvidacija vzajemnega sklada se opravi v primerih, če (ZISDU-1, 2005, 148. člen; ZISDU-1B, 2007, 81. člen):

- čista vrednost premoženja vzajemnega sklada v roku štirih mesecev od dneva, ko je družba za upravljanje prejela odločbo ATPV o dovoljenju za upravljanje vzajemnega sklada, ne doseže 100.000 evrov;
- če se čista vrednost premoženja vzajemnega sklada zniža pod 100.000 evrov in v nadaljnjih tridesetih dneh ne doseže ponovno vsaj 100.000 evrov.

investicijski kupon in postane lastnik dela vzajemnega sklada, sorazmerno s svojim vložkom. To poveča likvidnost investicijskega sklada in zmanjša stroške prodaje oziroma provizije.

Število enot vzajemnega sklada ni omejeno, izdajajo se dnevno glede na povpraševanje. Odprti investicijski skladi nudijo investitorjem možnost diverzifikacije vrednostnih papirjev (različne vrste in oblike), kar sicer manjšim investitorjem ni dostopno. To zmanjšuje tveganje naložbe.

Skladi s provizijo in skladi brez provizije

Odprte investicijske sklade ločimo po tem, kako financirajo upravljanje premoženja, in sicer na (Mramor, 2000, str. 90):

- sklade s provizijo (*»load funds«*),
- sklade brez provizije (*»no-load funds«*).

Skladi s provizijo prodajo in distribucijo delnic prepustijo različnim posredniškim podjetjem. Ta podjetja kupcem svetujejo izbiro ustreznega sklada in pokrivajo stroške distribucije. Investitor plača provizijo pri vstopu (*»front-end load«*) ali izstopu (*»back-end load«*) iz sklada ali oboje.

Skladi brez provizije so skladi, s katerimi se ne trguje preko posrednikov, zato tudi ni potrebno plačati prodajne oziroma vstopne provizije. Kupci morajo sklad sami poiskati in se odločiti, ali je zanje primeren. Pri tem morajo investitorji navadno plačati določeno simbolično provizijo (običajno 1-odstotno), če se odločijo vrednostne papirje prodati pred potekom določene dobe. Na ta način se skušajo skladi izogniti kratkoročnemu trgovanju z njihovimi vrednostnimi papirji, kar bi jim prineslo visoke transakcijske stroške.

4 MONETARNE FINANČNE INSTITUCIJE V DRŽAVAH EVRO OBMOČJA

Evro območje sestavljajo države članice EU, ki so sprejele evro. Za pridružitve so morale izpolnjevati konvergenčne kriterije.¹⁴ Evro območje je nastalo, ko so nacionalne centralne banke 11 držav EU odgovornost za denarno politiko januarja 1999 prenesle na Evropsko centralno banko (Evro območje [Evropska centralna banka], 2008). Grčija se je pridružila leta 2001, leta 2007 ji je sledila Slovenija, s 1. 1. 2008 pa sta se pridružili še Malta in Ciper.

¹⁴ Konvergenčni oziroma maastrichtski kriteriji so naslednji (Kumar, 2004/2005, str. 173):

- **stabilnost cen:** stopnja inflacije ne sme presegati 1,5 odstotne točke stopnje inflacije v največ treh državah članicah z najnižjo stopnjo inflacije;
- **obrestne mere:** dolgoročne obrestne mere ne smejo presegat povprečja obrestnih mer treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije za več kot 2 odstotni točki;
- **primanjkljaji:** nacionalni proračunski primanjkljaj ne sme presegati 3 % BDP;
- **javni dolg:** javni dolg ne sme presegati 60 % BDP po tržnih cenah;
- **stabilnost deviznih tečajev:** spoštovati je potrebno normalne meje nihanja predvidene z mehanizmom deviznih tečajev EMS/EMR, vsaj dve leti, brez devalvacije valute nasproti valuti katerekoli druge države članice.

V nadaljevanju diplomskega dela so prikazane MFI v vsaki posamezni državi članici evro območja, pri čemer so njihove značilnosti tako kot v poglavju tri razdeljene na štiri dele, torej na število, obrestne mere ter tri skupine MFI. Pri četrti značilnosti - poročanje MFI, so prikazani podatki iz agregirane bilance stanja MFI, katere te institucije poročajo enkrat mesečno.

4.1 BELGIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Belgiji na dan 31. december 2007 je bilo 126, kar postavlja Belgijo na 12. mesto med vsemi državami po številu MFI.¹⁵ Kreditnih institucij je bilo 110 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 15 (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 3: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Belgiji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	126	1	110	87,30 %	15	11,90 %	0	0,00 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Vrednosti obrestnih mer MFI za nove posle ter obstoječe posle zaračunane gospodinjstvom ter nefinančnim družbam v Belgiji za december 2007 so prikazane v prilogi (glej Prilogo 1, str. 1-2).¹⁶ Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (11,09 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,16 %). Pri **obstoječih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (5,43 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,12 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Belgiji konec leta 2006, ki je prikazana v prilogi (glej Prilogo 2, str. 3-5)¹⁷ kaže, da so znašala celotna sredstva 1.124,5 milijard evrov¹⁸, kar predstavlja 355 % BDP-ja¹⁹ Belgije za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 548,1 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 190,5 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,1 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev*

¹⁵ Razvrstitev vseh držav glede na število MFI je prikazano v Poglavju 5 (Slika 6 na str. 36).

¹⁶ Enako velja za ostale države v nadaljevanju.

¹⁷ Enako velja za ostale države v nadaljevanju.

¹⁸ Toliko so znašala skupaj sredstva kreditnih institucij in odprtih investicijskih skladov denarnega trga. Sredstva centralne banke v ta znesek niso vključena. Enako velja za vse ostale države v nadaljevanju.

¹⁹ Vrednosti bruto domačega proizvoda držav članic za leto 2006 so prikazane v Prilogi 3 na str. 6.

36,2 mrd €, *tuja aktiva* 238,5 mrd €, *osnovna sredstva* 3,9 mrd € ter *ostala aktiva* 107,3 mrd €. Na ***pasivni*** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 639,4 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 2,1 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 50,9 mrd €, *kapital in rezerve* 42,9 mrd €, *tuja pasiva* 266,6 mrd € ter *ostala pasiva* 122,6 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Belgija uvršča na 7. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Belgije se imenuje *Nationale Bank van België*. Kapital banke znaša 10 milijonov evrov. 400.000 evrov celotnega kapitala predstavljajo delnice, katerih polovica je v lasti države. Celotna sredstva banke so konec leta 2006 znašala 82,776 milijard evrov. Povprečno število zaposlenih v banki leta 2006 je znašalo 2.048 (Annual Report 2006 – part II, 2007, str. 47, 68).

Kreditne institucije: skupna bilančna vsota bank v Belgiji je konec leta 2006 znašala 1.094,020 milijard evrov, kar predstavlja 345 % BDP-ja Belgije za leto 2006. V belgijskem bančnem sektorju je zaposlenih okoli 70.500 ljudi (Annual Report 2006 – part II, 2007, str. 40).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo relativno majhen odstotek vseh MFI, in sicer le 11,9 %. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 30,48 milijard evrov, kar predstavlja 10 % BDP-ja Belgije za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1947.

4.2 FRANCIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Franciji na dan 31. december 2007 je bilo 1.386, kar postavlja Francijo na 2. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 808, odprtih investicijskih skladov denarnega trga 576 ter 1 druga MFI (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 4: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Franciji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	1.386	1	808	58,30 %	576	41,56 %	1	0,07 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (10,76 %) in najnižje za *vloge gospodinjev čez noč* (0,19 %). Pri **obstojećih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,13 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjev z ročnostjo do 2 leti* (4,10 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Franciji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 6.172,3 milijard evrov, kar predstavlja 387 % BDP-ja Francije za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 3.109,5 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 906,2 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 77,8 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 348,6 mrd €, *tuja aktiva* 963,5 mrd €, *osnovna sredstva* 32,3 mrd € ter *ostala aktiva* 734,4 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 2.630,1 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 423,0 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 804,0 mrd €, *kapital in rezerve* 367,9 mrd €, *tuja pasiva* 1.002,7 mrd € ter *ostala pasiva* 944,6 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Francija uvršča na 2. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Francije se imenuje *Banque de France*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 232,162 milijard evrov. Na dan 31. december 2006 je imela banka 12.998 zaposlenih, kar je 7 % manj glede na preteklo leto (Balance sheet of the Banque de France, 2008).

Kreditne institucije: celotna sredstva bank v Franciji so konec leta 2006 znašala 5.434,7 milijard evrov, kar predstavlja 341 % BDP-ja Francije za leto 2006 (Annual Report 2006, 2007).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 41,56 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 737,6 milijard evrov, kar predstavlja 46 % BDP-ja Francije za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1964.

4.3 NEMČIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Nemčiji na dan 31. december 2007 je bilo 2.095, kar postavlja Nemčijo na 1. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 2.025 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 69 (glej Tabelo 5 na str. 21) (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 5: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Nemčiji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	2.097	1	2.026	96,61 %	70	3,33 %	0	0,00 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (11,88 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,83 %). Pri **obstojećih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,17 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,06 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Nemčiji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 7.154,4 milijard evrov, kar predstavlja 308 % BDP-ja Nemčije za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 4.259,0 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 1.147,7 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 2,7 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 367,2 mrd €, *tuja aktiva* 1.173,0 mrd €, *osnovna sredstva* 30,1 mrd € ter *ostala aktiva* 174,7 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 4.103,9 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 32,0 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 1.636,7 mrd €, *kapital in rezerve* 337,2 mrd €, *tuja pasiva* 690,9 mrd € ter *ostala pasiva* 353,7 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Nemčija uvršča na 1. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Nemčije se imenuje *Deutsche Bundesbank*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 373,535 milijard evrov. Dobiček banke konec leta 2006 je znašal 4,205 milijard evrov. Število zaposlenih konec leta 2006 je bilo 10.972. Napovedi za nadaljnja leta pa napovedujejo znižanje števila zaposlenih, in sicer konec leta 2012 naj bi bilo zaposlenih le še 9.000 (German Banks: Facts and Figures, [Association of German Banks], 2008).

Kreditne institucije: celotna sredstva bank konec leta 2004²⁰ so znašala 6.663,8 milijard evrov, kar predstavlja 301 % BDP-ja Nemčije za leto 2004. Število zaposlenih v bančnem

²⁰ Ker so podatki za celotna sredstva bančnega sektorja (in tudi za sredstva odprtih investicijskih skladov denarnega trga v nadaljevanju) v Nemčiji na razpolago le za konec leta 2004, so temu prilagojeni tudi drugi podatki, in sicer:

- celotna sredstva MFI konec leta 2004 so znašala 6.683,4 mrd € in
- BDP Nemčije konec leta 2004 2.211,2 mrd €.

sektorju konec leta 2004 je znašalo 702.750 (German Banks: Facts and Figures [Association of German Banks], 2008).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo zelo majhen delež vseh MFI, in sicer le 3,33 %. Njihova celotna sredstva so konec leta 2004 znašala 19,6 milijard evrov, kar predstavlja 0,9 % BDP-ja Nemčije za leto 2004. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1949.

4.4 ITALIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Italiji na dan 31. december 2007 je bilo 863, kar postavlja Italijo na 3. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 821 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 41 (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 6: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Italiji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	863	1	821	95,13 %	41	4,75 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (8,85 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,28 %). Pri *obstoječih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,46 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (2,51 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Italiji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 2.870,5 milijard evrov, kar predstavlja 227 % BDP-ja Italije za leto 2006. Na *aktivni* strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 1.964,7 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 313,8 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 1,3 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 168,8 mrd €, *tuja aktiva* 106,9 mrd €, *osnovna sredstva* 52,3 mrd € ter *ostala aktiva* 262,7 mrd €. Na *pasivni* strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 1.503,9 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 75,5 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 542,3 mrd €, *kapital in rezerve* 195,4 mrd €, *tuja pasiva* 194,8 mrd € ter *ostala pasiva* 358,6 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Italija uvršča na 3. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Italije se imenuje *Banca d'Italia*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 218,557 milijard evrov, kar je 33.528 milijonov evrov več kot preteklo leto. Banka je imela na dan 31. december 2006 7.548 zaposlenih (Annual Report 2006, 2007, str. 204, 212).

Kreditne institucije: konec leta 2006 je celoten kapital bank znašal 191,663 milijard evrov, temeljni kapital bank (Tier 1)²¹ pa 7,8 %. Celotna sredstva bančnega sektorja konec leta 2006 so znašala 2.272,579 milijard evrov, kar predstavlja 180 % BDP-ja Italije za leto 2006 (Banks and Money Market Funds, 2008, str. 6).

Odperti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 4,75 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 597,921 milijard evrov, kar predstavlja 47 % BDP-ja Italije za leto 2006 (Banks and Money Market Funds, 2008, str. 6). Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1983.

4.5 IRSKA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Irskem na dan 31. december 2007 je bilo 332, kar postavlja Irsko na 9. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 81 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 250 (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 7: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Irskem ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odperti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	332	1	81	24,40 %	250	75,30 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (13,52 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,40 %). Pri *obstojećih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,33 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,25 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

²¹ Tier 1 je sestavljen iz osnovnega kapitala in rezerv. Sestavljal naj bi vsaj polovico celotnega kapitala banke, poleg tega pa naj bi predstavljal tudi najboljšo zaščito banke pred pojavom nesolventnosti.

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI na Irskem konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 1.454,2 milijard evrov, kar predstavlja 832 % BDP-ja Irske za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 574,3 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 226,4 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,8 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 10,7 mrd €, *tuja aktiva* 567,7 mrd €, *osnovna sredstva* 2,6 mrd € ter *ostala aktiva* 71,8 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 496,7 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 42,4 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 170,6 mrd €, *kapital in rezerve* 62,8 mrd €, *tuja pasiva* 597,0 mrd € ter *ostala pasiva* 84,8 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Irska uvršča na 6. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Irske se imenuje *Banc Ceannais agus Údarás Seirbhísi Airgeadais na hÉireann* (centralna banka in finančna oblast Irske). Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 40,2 milijard evrov. Na dan 31. december 2006 je bilo število vseh zaposlenih 977 (Annual Report 2006, 2007, str. 84).

Kreditne institucije: agregirana bilanca stanja kreditnih institucij kaže, da so znašala celotna sredstva konec leta 2006 429,015 milijard evrov, kar predstavlja 245 % BDP-ja Irske za leto 2006. Število zaposlenih v bančnem sektorju Irske znaša 41.000 (Banking Statistics [Irish Banking Federation], 2008).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo kar 75,30 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 1.025,185 milijard evrov, kar predstavlja 587 % BDP-ja Irske za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1973.

4.6 LUKSEMBURG

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Luksemburgu na dan 31. december 2007 je bilo 616, kar postavlja Luksemburg na 5. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 155 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 460 (glej Tabelo 8 na str. 25) (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 8: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Luksemburgu ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	616	1	155	25,16 %	460	74,68 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale za *potrošniška posojila s fiksno obrestno mero od 1 do 5 let*²² (6,29 %) in najnižje za *vloge gospodinjev čez noč* (2,58 %). Pri **obstojećih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *posojila nefinančnim družbam nad 5 let*²³ (5,70 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjev z ročnostjo do 2 leti* (4,07 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Luksemburgu konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 1.029,2 milijard evrov, kar predstavlja 2.790 % BDP-ja Luksemburga za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 405,4 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 217,1 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,3 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 18,3 mrd €, *tuja aktiva* 357,8 mrd €, *osnovna sredstva* 3,8 mrd € ter *ostala aktiva* 26,5 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 468,7 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 101,9 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 78,3 mrd €, *kapital in rezerve* 46,8 mrd €, *tuja pasiva* 309,1 mrd € ter *ostala pasiva* 24,3 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Luksemburg uvršča na 8. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Luksemburga se imenuje *Banque centrale du Luxembourg*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 52,446 milijard evrov. Število zaposlenih na dan 31. december 2006 je bilo 208, kar je za 0,26 % več kot preteklo leto (Annual Report 2006, 2007, str. 107).

Kreditne institucije: agregirana bilanca stanja bančnega sektorja je znašala konec leta 2006 839,565 milijard evrov, kar predstavlja 2.275 % BDP-ja Luksemburga za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju konec prvega četrtertletja 2007 je znašalo 25.178 (Annual Report 2006, 2007, str. 35).

²² Podatki za okvirna posojila gospodinjstvom niso razpoložljivi.

²³ Podatki za potrošniška in druga posojila nad 5 let niso razpoložljivi.

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo kar 74,68 % vseh MFI. Celotna sredstva odprtih investicijskih skladov denarnega trga konec leta 2006 so znašala 189.601 milijonov evrov, kar predstavlja 514 % BDP-ja Luksemburga za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1959.

4.7 NIZOZEMSKA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Nizozemskem na dan 31. december 2007 je bilo 351, kar postavlja Nizozemsko na 8. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 341, odprtih investicijskih skladov denarnega trga 7 ter 2 drugi MFI (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 9: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Nizozemskem ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	351	1	341	97,15 %	7	1,99 %	2	0,57 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (7,43 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (0,80 %). Pri **obstoječih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (5,64 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,18 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI na Nizozemskem konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 1.873,1 milijard evrov, kar predstavlja 410 % BDP-ja Nizozemske za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 1.093,0 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 177,9 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,0 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 56,0 mrd €, *tuja aktiva* 515,4 mrd €, *osnovna sredstva* 5,3 mrd € ter *ostala aktiva* 132,1 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 838,3 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 356,1 mrd €, *kapital in rezerve* 73,5 mrd €, *tuja pasiva* 444,7 mrd € ter *ostala pasiva* 160,6 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Nizozemska uvršča na 5. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Nizozemske se imenuje *De Nederlandsche Bank*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 67,206 milijard evrov. Število vseh zaposlenih v banki konec leta 2006 je bilo 1.630 (Annual Report 2006, 2007, str. 150).

Kreditne institucije: bilanca stanja za bančni sektor kaže, da so znašala celotna sredstva bank na Nizozemskem konec leta 2006 1.783,861 milijard evrov, kar predstavlja 390 % BDP-ja Nizozemske za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju na Nizozemskem je okoli 110.000 (Role of the bank industry [Nederlandse Vereniging van Banken], 2008).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo le 1,99 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 89,239 milijard evrov, kar predstavlja 20 % BDP-ja Nizozemske za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1929.

4.8 AVSTRIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Avstriji na dan 31. december 2007 je bilo 822, kar postavlja Avstrijo na 4. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 803 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 18 (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 10: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Avstriji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	822	1	803	97,69 %	18	2,19 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (7,73 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,93 %). Pri *obstoječih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,22 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (3,69 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Avstriji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 789,8 milijard evrov, kar predstavlja 359 % BDP-ja Avstrije za leto 2006. Na *aktivni* strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 451,4 mrd €, *imetja dolžniških*

vrednostnih papirjev (razen delnic) 92,5 mrd €, delnice skladov denarnega trga 0,4 mrd €, imetja delnic in drugih lastniških deležev 38,9 mrd €, tuja aktiva 431,4 mrd €, osnovna sredstva 5,2 mrd € ter ostala aktiva 109,6 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: vloge 410,5 mrd €, izdani dolžniški vrednostni papirji 191,9 mrd €, kapital in rezerve 59,9 mrd €, tuja pasiva 91,4 mrd € ter ostala pasiva 36,0 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Avstrija uvršča na 9. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Avstrije se imenuje *Oesterreichische Nationalbank*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 53,378 milijard evrov. Celoten kapital banke znaša 12 milijonov evrov, katerega 70 % je v lasti države. Število vseh zaposlenih konec leta 2006 je bilo 932 (Financial Statements and Key Figures, 2006).

Kreditne institucije: celotna sredstva bank konec leta 2006 so znašala 620,94 milijard evrov, kar predstavlja 282 % BDP-ja Avstrije za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju konec leta 2006 je bilo 77.661 (Financial Statements and Key Figures, 2006).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo le 2,19 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva so konec leta 2006 znašala 168,860 milijard evrov, kar predstavlja 77 % BDP-ja Avstrije za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1956.

4.9 PORTUGALSKA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Portugalskem na dan 31. december 2007 je bilo 180, kar postavlja Portugalsko na 11. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 175 ter 4 odprti investicijski skladi denarnega trga (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 11: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Portugalskem ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	180	1	175	97,22%	4	2,22%	0	0,0%

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale *gospodinjstvom* za *okvirna posojila* (11,57 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (0,20 %). Pri **obstojećih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (7,78 %) in najnižje

za vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti (3,23 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI na Portugalskem konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 397,9 milijard evrov, kar predstavlja 299 % BDP-ja Portugalske za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 282,4 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 27,6 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,0 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 20,9 mrd €, *tuja aktiva* 35,0 mrd €, *osnovna sredstva* 3,0 mrd € ter *ostala aktiva* 29,1 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 231,0 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,7 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 20,1 mrd €, *kapital in rezerve* 33,5 mrd €, *tuja pasiva* 91,6 mrd € ter *ostala pasiva* 21,0 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Portugalska uvršča na 10. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Portugalske se imenuje *Banco de Portugal*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 32,745 milijard evrov. Na dan 31. december 2006 je znašalo število vseh zaposlenih 1.707, kar je 5 zaposlenih več kot preteklo leto (Annual Report 2006 – Chapter 9, 2007, str. 305).

Kreditne institucije: celotna sredstva konsolidirane bilance stanja kreditnih institucij na Portugalskem so konec leta 2006 znašala 337,473 milijard evrov, kar predstavlja 253 % BDP-ja Portugalske za leto 2006. Kapital bančnega sektorja konec leta 2006 je znašal 21.735 milijonov evrov (Annual Report 2006 – Chapter 7, 2007, str. 156).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo le 2,22 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 60,427 milijard evrov. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1986.

4.10 FINSKA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Finskem na dan 31. december 2007 je bilo 393, kar postavlja Finsko na 6. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 360 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 32 (glej Tabelo 12 na str. 30) (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 12: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Finskem ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	393	1	360	91,60 %	32	8,14 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (11,79 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,09 %). Pri *obstojećih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (5,53 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,29 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI na Finskem konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 271,4 milijard evrov, kar predstavlja 162 % BDP-ja Finske za leto 2006. Na *aktivni* strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 148,0 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 25,4 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,1 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 5,0 mrd €, *tuja aktiva* 62,7 mrd €, *osnovna sredstva* 0,7 mrd € ter *ostala aktiva* 29,6 mrd €. Na *pasivni* strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 108,1 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 14,0 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 44,0 mrd €, *kapital in rezerve* 23,4 mrd €, *tuja pasiva* 47,8 mrd € ter *ostala pasiva* 34,1 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Finska uvršča na 12. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Finske se imenuje *Finlands Bank*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 19,843 milijard evrov, kar je za 4,204 milijard evrov več kot konec preteklega leta. Število vseh zaposlenih v banki konec leta 2006 je bilo 515, kar je 5 % manj kot konec leta 2005 (Annual Report 2006, 2007, str. 70).

Kreditne institucije: celotna sredstva kreditnih institucij konec leta 2006 so znašala 173,2 milijard evrov, kar predstavlja 103 % BDP-ja Finske za leto 2006 (Annual Report 2006, 2007, str. 110).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 8,14 % vseh MFI. Njihova sredstva konec leta 2006 so znašala 98,2 milijard evrov, kar predstavlja 59 % BDP-ja Finske za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1987.

4.11 ŠPANIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Španiji na dan 31. december 2007 je bilo 358, kar postavlja Španijo na 7. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 357, medtem ko odprtih investicijskih skladov denarnega trga ni bilo (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 13: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Španiji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	358	1	357	99,72 %	0	0,0 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za **nove posle** so MFI zaračunavale za *potrošniška posojila s fiksno obrestno mero od 1 do 5 let*²⁴ (8,86 %) in najnižje za *vloge gospodinjev čez noč* (0,70 %). Pri **obstojećih poslih** so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (6,18 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjev z ročnostjo do 2 leti* (3,98 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Španiji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 2.515,6 milijard evrov, kar predstavlja 256 % BDP-ja Španije za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 1.884,5 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 180,5 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,0 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 115,9 mrd €, *tuja aktiva* 172,3 mrd €, *osnovna sredstva* 28,8 mrd € ter *ostala aktiva* 133,7 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 1.624,0 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,1 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 351,9 mrd €, *kapital in rezerve* 181,0 mrd €, *tuja pasiva* 196,3 mrd € ter *ostala pasiva* 162,2 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Španija uvršča na 4. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Španije se imenuje Banco de España. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 137,811 milijard evrov, kar je za 12,95 milijard evrov več kot preteklo leto. Celotno število zaposlenih na dan 31. december 2006 je bilo 2.724 (Annual Report 2006, 2007, str. 176).

²⁴ Podatki za okvirna posojila gospodinjstvom niso razpoložljivi - transakcije ne obstajajo ali so podatki zaupni.

Kreditne institucije: celotna sredstva bilance stanja kreditnih institucij v Španiji konec leta 2006 so znašala 2.478,4 milijard evrov, kar predstavlja 252 % BDP-ja Španije za leto 2006. Vseh zaposlenih v bančnem sektorju konec leta 2006 je bilo 263.387 (Annual Report 2006, 2007, str. 137).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprtih investicijskih skladov denarnega trga v Španiji konec leta 2007 ni bilo. Konec leta 2006 pa jih je bilo 13 in so predstavljali 3,6 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 37,2 milijard evrov, kar predstavlja skoraj 4 % BDP-ja Španije za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1958.

4.12 GRČIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Grčiji na dan 31. december 2007 je bilo 91, kar postavlja Grčijo na 13. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 63 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 27 (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 14: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Grčiji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	91	1	63	69,23 %	27	29,67 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (14,47 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (1,24 %). Pri *obstojećih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (8,08 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (4,26 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Grčiji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 321,0 milijard evrov, kar predstavlja 150 % celotnega BDP-ja Grčije za leto 2006. Na *aktivni* strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 183,9 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 49,8 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,1 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 8,2 mrd €, *tuja aktiva* 47,7 mrd €, *osnovna sredstva* 4,9 mrd € ter *ostala aktiva* 26,6 mrd €. Na *pasivni* strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 202,6 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 5,9 mrd €, *izdani*

dolžniški vrednostni papirji 0,8 mrd €, kapital in rezerve 25,4 mrd €, tuja pasiva 58,4 mrd € ter ostala pasiva 28,0 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Grčija uvršča na 11. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Grčije se imenuje Τράπεζα της Ελλάδος. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 34,925 milijard evrov (Annual Report 2006, 2007, str. A4).

Kreditne institucije: celotna sredstva bank konec leta 2006 so znašala 298,03 milijard evrov, kar predstavlja približno 140 % BDP-ja Grčije za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju konec leta 2006 je bilo 62.093 (Annual Report 2006, 2007, str. 254).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 29,67 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 22.970 milijonov evrov, kar predstavlja 11 % BDP-ja Grčije za leto 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1967.

4.13 SLOVENIJA

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI v Sloveniji na dan 31. december 2007 je bilo 30, kar postavlja Slovenijo na 14. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 27 ter 2 odprta investicijska sklada denarnega trga (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 15: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI v Sloveniji ob koncu leta 2007

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2007	30	1	27	90,00 %	2	6,67 %	0	0,00 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Obrestne mere monetarnih finančnih institucij

Najvišje obrestne mere za *nove posle* so MFI zaračunavale *gospodinjstvom za okvirna posojila* (10,77 %) in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč* (0,41 %). Pri *obstoječih poslih* so bile najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* (8,03 %) in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti* (3,92 %) (Euro area and national MFI interest rates, 2007).

Agregirana bilanca stanja monetarnih finančnih institucij

Bilanca stanja MFI v Sloveniji konec leta 2006 kaže, da so znašala celotna sredstva 34,8 milijard evrov, kar predstavlja 114 % BDP-ja Slovenije za leto 2006. Na **aktivni** strani bilance so imele posamezne postavke naslednje vrednosti: *posojila* 24,2 mrd €, *imetja dolžniških vrednostnih papirjev (razen delnic)* 6,1 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,0 mrd €, *imetja delnic in drugih lastniških deležev* 0,8 mrd €, *tuja aktiva* 2,3 mrd €, *osnovna sredstva* 0,6 mrd € ter *ostala aktiva* 0,7 mrd €. Na **pasivni** strani bilance pa so bile vrednosti postavk naslednje: *vloge* 27,2 mrd €, *delnice skladov denarnega trga* 0,0 mrd €, *izdani dolžniški vrednostni papirji* 1,5 mrd €, *kapital in rezerve* 3,0 mrd €, *tuja pasiva* 1,6 mrd € ter *ostala pasiva* 1,6 mrd €. Glede na višino celotnih sredstev MFI se Slovenija uvršča na 13. mesto med vsemi državami (MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006).

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Slovenije se imenuje Banka Slovenije. Celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 5,384 milijard evrov, kar je 0,126 milijard evrov več kot preteklo leto (Letno poročilo 2006, 2007, str. 96).

Kreditne institucije: bilančna vsota bank v Sloveniji konec leta 2006 je znašala 33,7 milijard evrov, kar predstavlja 110 % BDP-ja Slovenije za leto 2006. Število zaposlenih v bančnem sektorju konec leta 2005 je znašalo 11.397 (Letno poročilo 2006, 2007, str. 51).

Odperti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 6,67 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 1,1 milijard evrov, kar predstavlja skoraj 4 % BDP-ja Slovenije leta 2006. Prvi odprt investicijski sklad denarnega trga je bil ustanovljen leta 1992.

4.14 MALTA²⁵

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Malti na dan 1. januar 2008 je bilo 28, kar postavlja Malto na 15. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 22 ter odprtih investicijskih skladov denarnega trga 5 (glej Tabelo 16 na str. 33) (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 16: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Malti na začetku leta 2008

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odperti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2008	28	1	22	78,57 %	5	17,86 %	0	0,0 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

²⁵ Ker se podatki o agregirani bilanci stanja ter o obrestnih merah MFI nanašajo na konec leta 2006, ko Malta še ni vstopila v evro območje, ti podatki za Malto niso dosegljivi. Enako velja v nadaljevanju za Ciper.

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Malte se imenuje *Bank Centrali ta' Malta*. Celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 2,4 milijard evrov. Število vseh zaposlenih konec leta 2006 je bilo 326 (Annual Report 2006, 2007, str. A-8).

Kreditne institucije: celotna sredstva bank konec leta 2006 so znašala 28,86 milijard evrov, kar predstavlja 521 % BDP-ja Malte za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju znaša okoli 4.000 (Annual Report 2006, 2007, str. 55).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprti investicijski skladi denarnega trga predstavljajo 17,86 % vseh MFI. Njihova celotna sredstva konec leta 2006 so znašala 1,74 milijard evrov, kar predstavlja 36 % BDP-ja Malte za leto 2006.

4.15 CIPER

Število monetarnih finančnih institucij

Vseh MFI na Cipru na dan 1. januar 2008 je bilo 216, kar postavlja Ciper na 10. mesto med vsemi državami po številu MFI. Kreditnih institucij je bilo 215, medtem ko odprtih investicijskih skladov denarnega trga ni bilo (Total number of MFIs, 2007, str. 97).

Tabela 17: Število vseh MFI, CB, kreditnih institucij, odprtih investicijskih skladov denarnega trga ter drugih MFI na Cipru na začetku leta 2008

	Vse MFI	CB	Kreditne institucije		Odprti investicijski skladi denarnega trga		Druge MFI	
			Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI	Število	% vseh MFI
2008	216	1	215	99,54 %	0	0,00 %	0	0,00 %

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

Tri skupine monetarnih finančnih institucij

Centralna banka: nacionalna centralna banka Cipra se imenuje *Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου*. Celotna sredstva banke konec leta 2006 so znašala 6,3 milijard evrov. Število vseh zaposlenih konec leta 2006 je bilo 332 (Annual Report 2006, 2007, str. 75).

Kreditne institucije: celotna sredstva bančnega sektorja konec leta 2006 so znašala 44,2 milijard evrov, kar predstavlja 365 % BDP-ja Cipra za leto 2006. Število vseh zaposlenih v bančnem sektorju znaša skoraj 8.500 (Annual Report 2006, 2007, str. 32).

Odprti investicijski skladi denarnega trga: odprtih investicijskih skladov denarnega trga konec leta 2007 na Cipru ni bilo. Enako velja za konec leta 2006.

5 PRIMERJAVA ZNAČILNOSTI MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ MED POSAMEZNIMI DRŽAVAMI EVRO OBMOČJA

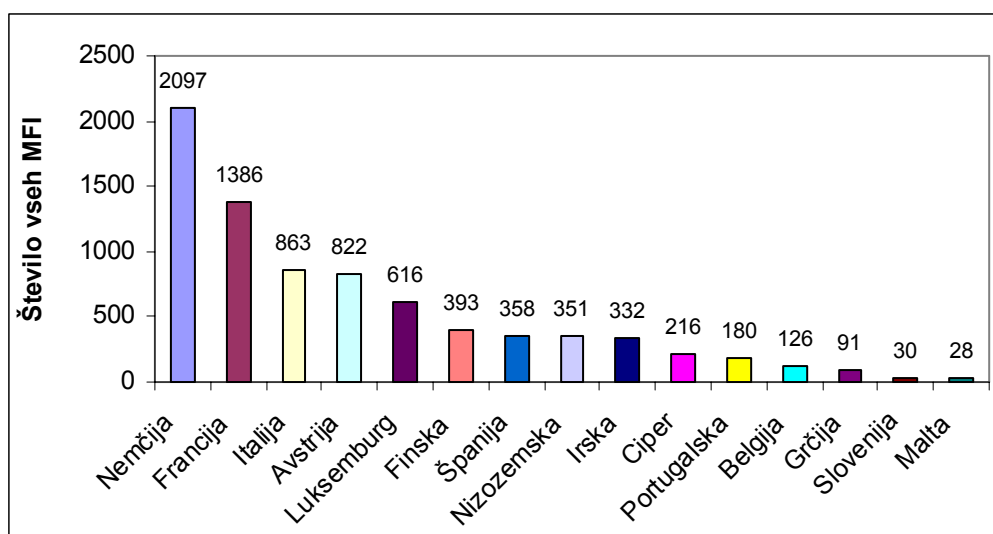
Primerjave značilnosti MFI med državami članicami evro območja so prikazane na podlagi naslednjih treh kriterijev:

- razlike v številu MFI med državami članicami evro območja,
- razlike v velikosti celotnih sredstev MFI med državami članicami evro območja (v prikaz te značilnosti so zajete vse države razen Malte in Cipra, saj se podatki, kot sem že omenila, nanašajo na čas, ko državi še nista vstopili v evro območje. Enako velja za naslednjo značilnost),
- razlike v obrestnih merah MFI med državami članicami evro območja.

5.1 RAZLIKE V ŠTEVILU MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

S Slike 6 je razvidno, da se število MFI med državami evro območja razlikuje. Največje število MFI ima Nemčija (2.097). Sledi ji Francija s 1.386 MFI, na tretjem mestu pa je Italija z 863 MFI. Najmanjše število MFI ima Malta. Slovenija se uvršča na predzadnje 14. mesto z le 30 MFI.

Slika 6: Razvrstitev držav evro območja glede na število vseh MFI ob koncu leta 2007

Vir: Total number of MFIs, 2007, str. 97.

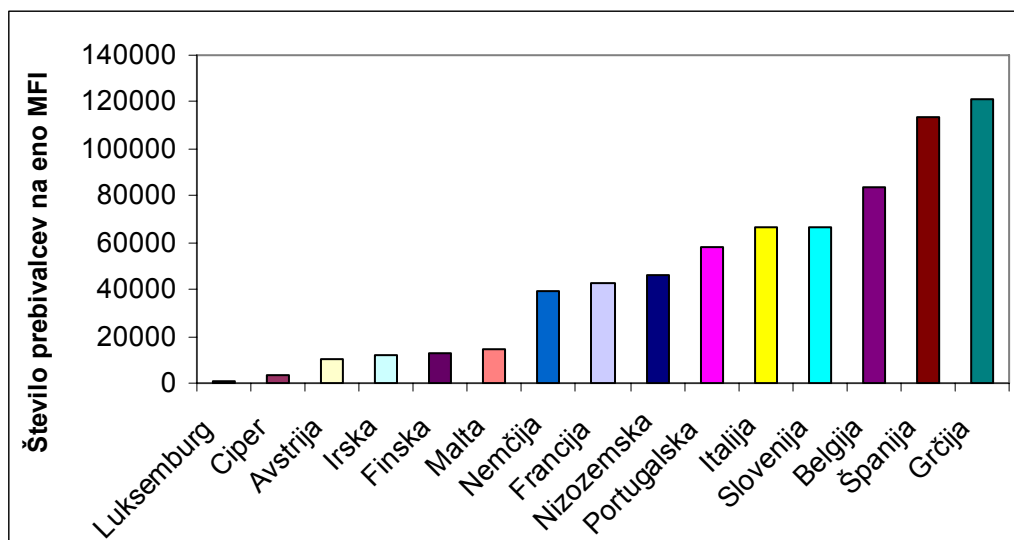
Državi Malta in Ciper sta kljub temu, da sta v evro območje vstopili šele v začetku leta 2008, vključeni v grafični prikaz, saj je bilo število MFI v teh dveh državah enako tako na dan 1.1.2008 kot na dan 31.12.2007, na katerega se nanašajo podatki vseh ostalih držav.²⁶

²⁶ Enako velja v nadaljevanju za sliko 7.

5.1.1 Število MFI glede na število prebivalcev držav članic evro območja

S Slike 7 lahko vidimo, da je Luksemburg država z največ MFI glede na število prebivalcev²⁷ oziroma država z najmanj prebivalci na MFI. Le-teh je 0,4 milijone, medtem ko je MFI kar 616. V nasprotju z njim pa je Grčija država z najmanj MFI glede na število prebivalcev oziroma država z največ prebivalci na MFI. Prebivalcev je 11 milijonov, MFI v državi pa le 91.

Slika 7: Število prebivalcev na MFI ob koncu leta 2007

Vir: Total population, 2007; Total number of MFIs, 2007, str. 97; Lastni izračuni.

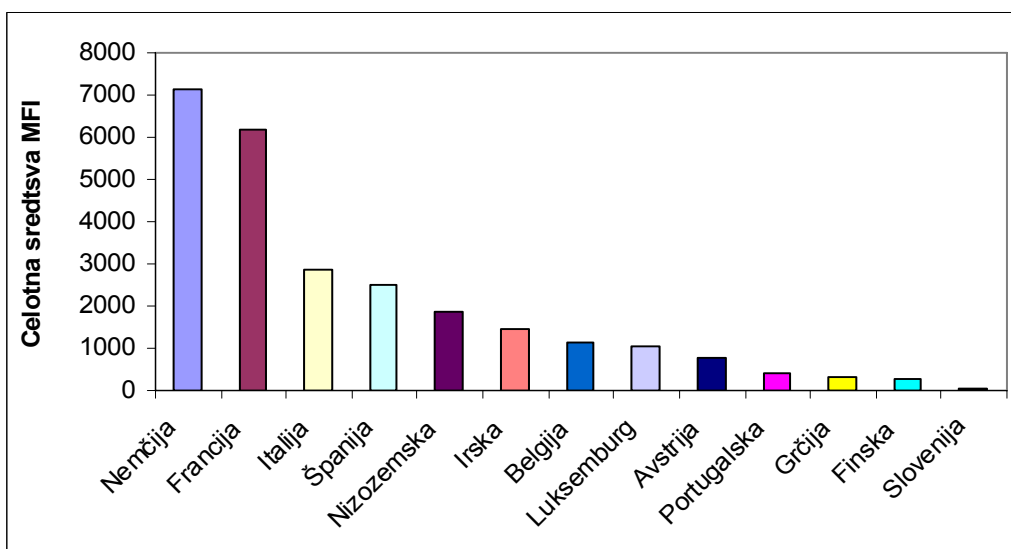
Po številu prebivalcev na MFI se Slovenija s 66.666 prebivalci na MFI uvršča v spodnjo polovico držav, kar kaže na to, da imamo relativno malo MFI. Vendar pa se moramo ob tem zavedati dejstva, da MFI ne servisirajo zgolj prebivalstva (s tem so mišljene predvsem banke) ter da zadovoljivost ponudbe storitev MFI ni nujno pogojena s številom le-teh.

5.2 RAZLIKE V VELIKOSTI CELOTNIH SREDSTEV MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

Celotna sredstva MFI se med državami članicami evro območja razlikujejo. Slika 8 (glej str. 38) prikazuje, kako si države sledijo po vrstnem redu glede na celotna sredstva. Vrednost celotnih sredstev MFI je najvišja v Nemčiji (7.154,4 mrd €), sledita ji Francija (6.172,3 mrd €) in Italija (2.870,5 mrd €). Slovenija se z le 34,8 mrd € uvršča na zadnje mesto in ima daleč najnižjo vrednost celotnih sredstev MFI glede na ostale države.

²⁷ Število prebivalcev ter vrednosti kazalnika število prebivalcev na MFI za države članice so prikazane v Prilogi 4 na str. 7.

Slika 8: Razvrstitev držav glede na celotna sredstva MFI ob koncu leta 2006 (v mrd €)

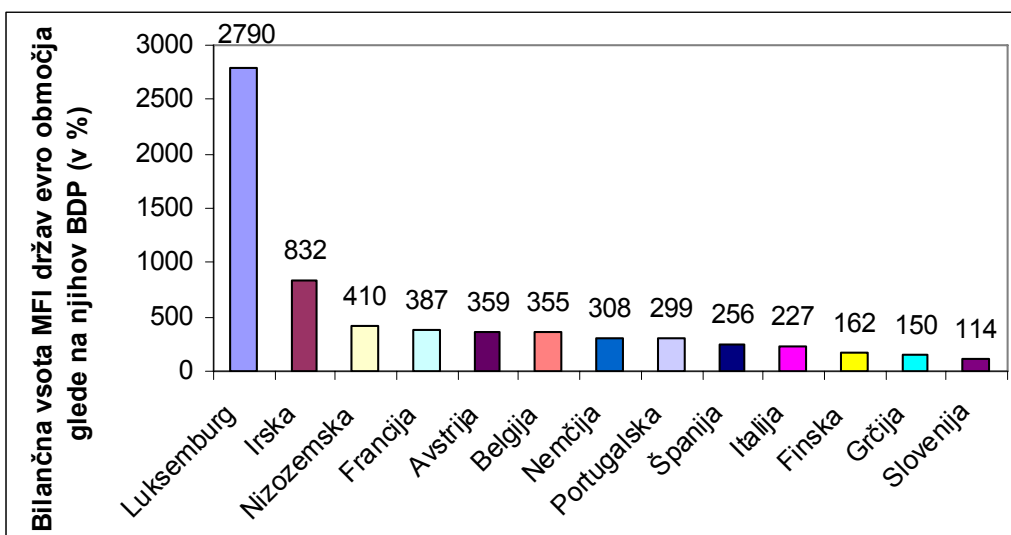

Vir: MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006.

5.2.1 Povprečna bilančna vsota MFI držav evro območja glede na njihov BDP (v odstotkih)

Celotna sredstva MFI so v vseh državah evro območja veliko večja kot celotni BDP teh držav. V povprečju predstavljajo kar 322 % BDP-ja držav.²⁸ Ta odstotek nam pove, kako pomembne so MFI v državi, in sicer, čim višji je, tem pomembnejše so. S Slike 9 je razvidno, da ima daleč najvišji odstotek Luksemburg (2.790 %), sledi mu Irska (832 %). Slovenija se uvršča na zadnje mesto s 114 %.

Slika 9: Povprečna bilančna vsota MFI držav evro območja glede na njihov BDP konec leta 2006 (v %)

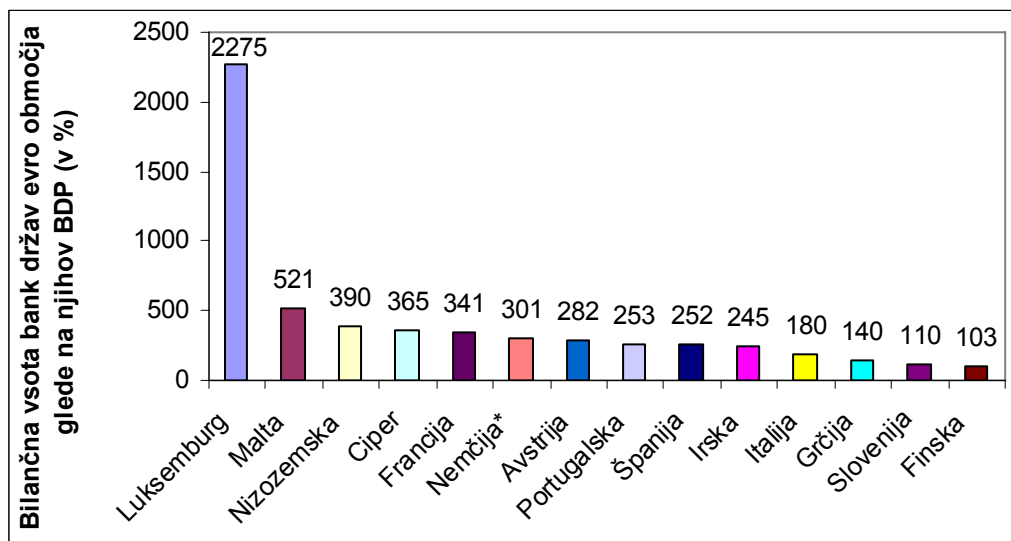

Vir: MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006; GDP and expenditure components, 2006; Lastni izračuni.

²⁸ V izračun povprečne bilančne vsote MFI glede na BDP njihovih držav ni bil vključen Luksemburg zaradi prevelikega odstopanja v velikosti sredstev MFI glede na BDP od drugih držav.

Če vzamemo za primer povprečno bilančno vsoto samo bank v državah evro območja (saj le-te predstavljajo največji odstotek MFI), pa znaša ta odstotek 271 % BDP-ja²⁹ teh držav. V tem primeru nam pove, kako pomembne so banke v državi, torej tako kot v prejšnjem primeru, čim višji je odstotek, tem pomembnejše so. Daleč najvišji odstotek ima zopet Luksemburg (2.275 %). Pri nas se ta odstotek stalno povečuje in je tako konec leta 2006 dosegel 110 %, s čimer smo se uvrstili na predzadnje mesto med vsemi državami evro območja.³⁰ Vendar pa imajo, ne glede na mesto, na katero se uvrščamo glede na ostale države, tudi pri nas banke v strukturi bančnega sektorja prevladujoč položaj.

Slika 10: Povprečna bilančna vsota bank držav evro območja glede na njihov BDP konec leta 2006 (v %)

*Podatki za Nemčijo so za leto 2004. V grafični prikaz je vključena zaradi lažje predstave, na katero mesto bi se sicer uvrstila.

Vir: GDP and expenditure components, 2006; Annual Reports, 2006; Lastni izračuni.

5.3 RAZLIKE V OBRESTNIH MERAH MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

V nadaljevanju je prikazana analiza štirih vrst obrestnih mer, ki jih MFI zaračunavajo gospodinjstvom in nefinančnim družbam. Te štiri vrste obrestnih mer so razdeljene v dve skupini in sicer glede na to, ali gre za nove posle ali za obstoječe posle. Ker so si države enotne, katere obrestne mere v obeh skupinah bodo najvišje in katere najnižje, se v prvo skupino uvrščajo najvišje in najnižje obrestne mere za nove posle in v drugo skupino najvišje in najnižje obrestne mere za obstoječe posle.

²⁹ V izračun povprečne bilančne vsote bank glede na BDP njihovih držav ni bil vključen Luksemburg zaradi prevelikega odstopanja v velikosti sredstev bank glede na BDP od drugih držav. Prav tako v izračun ni bila vključena Nemčija, saj so razpoložljivi podatki le za leto 2004.

³⁰ Če pogledamo kot zanimivost ZDA, ki niso »bančno« gospodarstvo, znaša ta odstotek samo okoli 60 %.

5.3.1 Obrestne mere za nove posle

Pri analizi MFI držav evro območja sem ugotovila, da le-te zaračunavajo najvišje obrestne mere **novih poslov** za *okvirna posojila gospodinjstvom* in najnižje za *vloge gospodinjstev čez noč*:

- najvišje obrestne mere za **okvirna posojila gospodinjstvom** zaračunava Grčija (14,47 %) in najnižje Nizozemska (7,43 %). Slovenija se nahaja v spodnji polovici držav z 10,77 %, ³¹
- najnižje obrestne mere za **vloge gospodinjstev čez noč** zaračunava Francija (0,19 %) in najvišje Luksemburg (2,58 %). Slovenija se nahaja na 3. mestu z 0,41 %.

5.3.2 Obrestne mere za obstoječe posle

Pri analizi obrestnih mer **obstojećih poslov** MFI držav članic zaračunavajo najvišje obrestne mere za *potrošniška in druga posojila nad 5 let* in najnižje za *vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti*:

- najvišje obrestne mere obstoječih poslov za **potrošniška in druga posojila nad 5 let** zaračunava Grčija (8,08 %) in najnižje Belgija (5,43 %). Slovenija se nahaja na 2. mestu z 8,03 %, ³²
- najnižje obrestne mere obstoječih poslov za **vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti** zaračunava Italija (2,51 %) in najvišje Finska (4,29 %). Slovenija se nahaja na 4. mestu s 3,92 %.

Kljub temu da so si države enotne, katere obrestne mere bodo najvišje in katere najnižje, pa je na podlagi zgoraj narejenih primerjav moč opaziti, da med enakimi vrstami obrestnih mer med posameznimi državami vendarle obstajajo razlike.

Priloga 1 na str. 1-2 prikazuje različne vrste obrestnih mer vseh držav članic evro območja za bančne vloge in posojila, ki jih gospodinjstvom in nefinančnim družbam ponujajo in zaračunavajo MFI evro območja. Kljub izjemni konvergenci, ki je bila v evro območju dosežena v zadnjih letih, med sorodnimi obrestnimi merami v posameznih državah še vedno obstajajo razlike. K tej razpršitvi prispeva več dejavnikov, ki v mnogih primerih delujejo hkrati. Eden takšnih dejavnikov je še obstoječa raznolikost izdelkov, ki verjetno odraža razlike v poslovnih konvencijah in praksah posameznih držav, pa tudi razlike v njihovih regulativnih in fiskalnih sistemih. Drugi možni dejavniki so razlike v kreditnem tveganju (vključno z razlikami v postopkih zavarovanja poslov) in tržni strukturi. V sedanjih razmerah namreč ni mogoče natančno ločiti učinkov vseh teh dejavnikov.

³¹ V analizo nista vključeni Španija in Luksemburg, saj zanju ti podatki niso razpoložljivi.

³² V analizo ni vključen Luksemburg, saj zanj ti podatki niso razpoložljivi.

SKLEP

Finančni posredniki, ki jih različni avtorji pogosto enačijo s finančnimi institucijami, posredujejo med tistimi, ki imajo finančna sredstva (ponudniki finančnega kapitala), in tistimi, ki finančna sredstva uporabljajo (povpraševalci po finančnem kapitalu). Finančni posredniki pri tem preoblikujejo finančno premoženje na tak način, da so na koncu tako upniki kot tudi dolžniki finančnih posrednikov bolj zadovoljni z obliko le-tega. Brez finančnih posrednikov bi sicer varčevalci v zameno za svoje prihranke imeli možnost sprejeti le tisto obliko premoženja, ki bi ga v danem trenutku ponujali povpraševalci.

Finančne institucije se ukvarjajo s finančnimi posli v najširšem smislu. Najpogostejši delitvi finančnih institucij sta institucionalna delitev, kamor spadajo finančni posredniki ter druge agentske finančne institucije, ter funkcionalna delitev. Slednja je po pojmovanju ECB povezana z definicijo denarnega agregata M3, ki deli finančne institucije na monetarne in nemonetarne. MFI so tako definirane kot tiste institucije, ki izdajajo široko pojmovan denar, torej denarni agregat M3. Največji odstotek vseh MFI v državah evro območja predstavljajo kreditne institucije (v to skupino spadajo predvsem banke), sledijo jim odprti investicijski skladi denarnega trga in na koncu centralne banke. Vse te tri skupine so v diplomskem delu tudi podrobneje predstavljene, v nadaljevanju sklepnega dela pa so povzete le njihove ključne značilnosti.

V prvo skupino MFI se tako uvršča centralna banka. To je ustanova, pristojna za izvajanje monetarne politike na določenem območju, na primer v državi ali skupnosti več držav v primeru Evropske unije. Njen glavni cilj je zagotavljanje trdnosti nacionalne valute, posveča pa se tudi nadzoru drugih finančnih institucij znotraj njenega območja delovanja. Je neodvisna denarno oblastna institucija, ki zasleduje narodnogospodarske cilje.

Kreditne institucije oziroma banke spadajo v drugo skupino in so tradicionalni finančni posredniki, ki od varčevalcev zbirajo depozite ali vloge in jih plasirajo v obliki kreditov različnih oblik in ročnosti naprej kreditojemalcem. V tem primeru govorimo o komercialnih bankah. Finančne institucije, ustanovljene z namenom, da posredujejo pri prodaji novo izdanih dolžniških ali lastniških vrednostnih papirjev podjetij, ter podjetju pomagajo pri pridobivanju sredstev za dolgoročno financiranje, imenujemo investicijske banke, medtem ko v primeru, da banke opravljajo posle obeh vrst, govorimo o univerzalnih bankah.

V zadnjo skupino MFI spadajo odprti investicijski skladi denarnega trga oziroma vzajemni skladi, ki zbirajo prihranke, da z njimi kupujejo delnice, dolgoročne obveznice in pa kratkoročne dolžniške vrednostne papirje, izdane s strani države ali podjetij. S tem vzajemni skladi razpršijo ali diverzificirajo naložbe in zmanjšujejo tveganja le-teh. Z zbiranjem prihrankov na enem mestu izkoriščajo tudi prednosti ekonomije obsega, saj zmanjšuje fiksne stroške na enoto investiranega denarja, kot so na primer stroški analiziranja vrednostnih papirjev, upravljanja s portfeljem naložb in transakcijski stroški, ki nastanejo pri nakupih ali

prodajah vrednostnih papirjev. Kot zanimivost velja omeniti, da so v zadnjih nekaj letih od vseh vrst finančnih posrednikov v svetu najhitreje rasli prav vzajemni skladi.

Ena od nalog MFI v evro območju je posredovanje informacij o višini obrestnih mer nominiranih v evrih, ki jih MFI zaračunavajo za vloge in posojila gospodinjstev in nefinančnih družb. Poleg obrestnih mer pa morajo MFI posredovati tudi statistične informacije s področja statistik bilanc. V diplomski nalogi sem poleg analiziranja teh dveh značilnosti MFI med državami evro območja prikazala tudi, kako si države sledijo po vrstnem redu glede na število vseh MFI. Podatki o številu ter obrestnih merah se nanašajo na konec leta 2007, medtem ko se podatki o bilancah, torej o vrednostih celotnih sredstev MFI, nanašajo na konec leta 2006 zaradi izenačitve obdobja z vrednostmi celotnih sredstev treh skupin MFI (torej centralnih bank, kreditnih institucij ter vzajemnih skladov) držav članic. Celotna sredstva le-teh se namreč nanašajo na konec leta 2006, razlog za to pa je v nedostopnosti kasnejših podatkov, saj v aprilu 2008, ko sem podatke nazadnje preverila, večina držav še ni izdala letnih poročil za leto 2007 (od koder sem te podatke večinoma črpala).

Pri prvi značilnosti, to je številu MFI, sem ugotovila, da obstajajo med državami precejšnje razlike. Največje število MFI ima Nemčija, in sicer kar 2.097, najmanjše število pa Malta, in sicer le 28 MFI. Ko sem v nadaljevanju analizirala kazalnik število MFI glede na število prebivalcev držav članic evro območja, sem ugotovila, da najbolj izstopa Luksemburg. Le-ta je namreč država z največ MFI glede na število prebivalcev, v nasprotju z njim pa je Grčija država z najmanj MFI glede na število prebivalcev.

Naslednja značilnost, ki sem jo primerjala med državami, je bila vrednost celotnih sredstev MFI. Ugotovila sem, da je le-ta najvišja v Nemčiji, medtem ko se na zadnje mesto uvršča Slovenija z daleč najnižjo vrednostjo celotnih sredstev MFI glede na ostale države. Nato sem preverila povprečne bilančne vsote MFI držav evro območja glede na njihov BDP in ugotovila, da so celotna sredstva MFI v vseh državah evro območja veliko večja kot celotni BDP teh držav in v povprečju predstavljajo kar 322 % BDP-ja. Ta odstotek je najvišji v Luksemburgu in najnižji v Sloveniji. Podobne rezultate dobimo tudi, če analiziramo povprečno bilančno vsoto samo bank v državah evro območja. Daleč najvišji odstotek zopet pripada Luksemburgu, medtem ko zadnje mesto v tem primeru zaseda Finska.

Prikazovanje tretje značilnosti, torej obrestnih mer MFI, je pomembno, saj obrestne mere le-teh omogočajo bolj celovito oceno vpliva monetarne politike na ekonomijo. Obrestne mere v kombinaciji z obsegom posojanja ter izposojanja odkrivajo strukturni razvoj v bančnem in finančnem sistemu ter lahko zagotovijo pomembne informacije za analize finančne stabilnosti in finančne integracije. Spremembe v obrestnih merah pa vplivajo na stroške kapitala in preko njih na investiranje ter varčevanje. Države so si enotne, katere obrestne mere za nove in obstoječe posle bodo najvišje in katere najnižje. Najvišje obrestne mere novih poslov so tako za okvirna posojila gospodinjstvom in najnižje za vloge gospodinjstev čez noč. Vzrok za visoke obrestne mere za okvirna posojila je moč razložiti z eno vrsto kreditnega tveganja, in

sicer gre za tveganje izpostavljenosti, ki izvira iz nepoznavanja bodoče izpostavljenosti v primeru neplačila (Škorjanc, 2003, str. 21). Pri obstoječih poslih pa so najvišje obrestne mere za potrošniška in druga posojila nad 5 let in najnižje za vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti. Kljub temu pa med temi štirimi vrstami obrestnih mer med posameznimi državami obstajajo razlike, ki so posledica več dejavnikov, katerih učinkov, kot že omenjeno, v sedanjih razmerah ni mogoče natančno ločiti.

V nadaljevanju sklepnega poglavja je povzeto, katera mesta, glede na zgoraj opisane značilnosti MFI, zaseda Slovenija (v primerjavi z ostalimi državami evro območja). Slovenija se tako v prvih dveh skupinah analiziranih značilnosti MFI, to so število ter celotna sredstva MFI, uvršča v spodnjo polovico držav oziroma na najnižja mesta med vsemi državami članicami evro območja. Analiza prve skupine značilnosti MFI, to je število MFI (Slovenija se uvršča na predzadnje mesto) ter število MFI glede na število prebivalcev držav članic evro območja (Slovenija se uvršča v spodnjo polovico držav), je pokazala, da imamo malo MFI v primerjavi z ostalimi državami. Primerjava naslednje skupine analiziranih značilnosti MFI, v katero spadajo vrednost celotnih sredstev MFI (Slovenija zaseda zadnje mesto), povprečna bilančna vsota MFI držav evro območja glede na njihov BDP (Slovenija se uvršča na predzadnje mesto) ter povprečna bilančna vsota bank v državah evro območja glede na njihov BDP (Slovenija se uvršča na predzadnje mesto), je pripeljala do zaključka, da so MFI pri nas manj pomembne kot v ostalih državah evro območja (povprečna bilančna vsota MFI držav evro območja glede na njihov BDP v odstotkih nam namreč pove, kako pomembne so MFI v državi, torej čim višji je ta odstotek, tem pomembnejše so. Enaka razlaga velja za povprečno bilančno vsoto bank v državah evro območja glede na njihov BDP). Iz analize zadnje značilnosti MFI, torej iz analize obrestnih mer MFI držav, pa je moč sklepati, da MFI v Sloveniji zaračunavajo razmeroma nizke obrestne mere glede na ostale države evro območja (pri tem so mišljene obrestne mere novih poslov za okvirna posojila gospodinjstvom ter za vloge gospodinjstev čez noč in obrestne mere obstoječih poslov za vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti). Izjema so le razmeroma visoke obrestne mere obstoječih poslov zaračunane s strani MFI za potrošniška in druga posojila nad 5 let, kjer smo se uvrstili na 2. mesto glede na ostale države evro območja.

Kljub doseganju najnižjih mest med vsemi državami članicami evro območja (glede na število MFI ter vrednosti celotnih sredstev MFI) pa se moramo zavedati, da zadovoljivost ponudbe storitev MFI ni nujno pogojena s številom le-teh. Nadalje velja omeniti tudi, da kljub temu, da se pri analiziranju povprečne bilančne vsote bank nahajamo na predzadnjem mestu, imajo tudi pri nas banke v strukturi bančnega sektorja prevladujoč položaj ter po obsegu svoje dejavnosti predstavljajo najpomembnejši segment finančnega sektorja v državi (Košak, 2008, str. 1-3). Tako skupaj z ostalimi MFI nudijo veliko število proizvodov, ki zadovoljujejo raznovrstne potrebe.

LITERATURA IN VIRI

1. *Annual Report 2006* (2007, 29. februar). European Central Bank. Najdeno 20. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2007en.pdf>.
2. *Annual Report 2006 – part II* (2007, marec). National Bank of Belgium. Najdeno 10. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.nbb.be/doc/ts/Publications/NBBReport/2006/EN/rapport_T2_E.pdf.
3. *Annual Report 2006* (2007). Banque de France. Najdeno 10. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.banque-france.fr/gb/publications/telnomot/rapport/rap06gb.pdf>.
4. *Annual report 2006* (2007, 31. maj). Banca d'Italia. Najdeno 10. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/relann/rel06/encf06/Annual%20Report%20text.pdf>.
5. *Annual Report 2006* (2007, 25. junij). Central Bank and Financial Services Authority of Ireland. Najdeno 10. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.centralbank.ie/data/AnnRepFiles/English-FULL.pdf>.
6. *Annual Report 2006* (2007). Banque centrale du Luxembourg. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.bcl.lu/en/publications/rapports_annuels/Annual_Report_2006/AR_document.pdf.
7. *Annual Report 2006* (2007, 4. april). De Nederlandsche Bank. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.dnb.nl/dnb/home/file/ar2006_tcm47-158833.pdf.
8. *Annual Report 2006 – Chapter 7* (2007, 28. marec). Banco de Portugal. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.bportugal.pt/publish/relatorio/cap7_06_e.pdf.
9. *Annual Report 2006 – Chapter 9* (2007, 28. marec). Banco de Portugal. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.bportugal.pt/publish/relatorio/cap9_06_e.pdf.
10. *Annual Report 2006* (2007, februar). Bank of Finland. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/658750B0-EC55-4A42-A2BA-26F7CAC03AF2/0/vk06e.pdf>.
11. *Annual Report 2006* (2007, 29. maj). Banco de España. Najdeno 20. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.bde.es/informes/be/infanu/2006/inf2006e.pdf>.
12. *Annual Report 2006* (2007, 24. april). Bank of Greece. Najdeno 20. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.bankofgreece.gr/en/publications/pdf/Annrep2006.pdf>.
13. *Annual Report 2006* (2007, 28. februar). Bank Centrali ta' Malta. Najdeno 20. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.centralbankmalta.org/updates/downloads/pdfs/AR-2006.pdf>.
14. *Annual Report 2006* (2007). Central Bank of Cyprus. Najdeno 20. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.centralbank.gov.cy/media/pdf/PBRPE_ANNUALREPORT2006V1.pdf.

15. *Balance sheet of the Banque de France* (2008, 13. februar). Banque de France. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.banque-france.fr/gb/stat_conjoncture/telechar/stat_mone/bilan_bdf1.pdf.
16. *Banking Statistics [Irish Banking Federation]*. Najdeno 10. marca na spletnem naslovu <http://www.ibf.ie/researchset.html>.
17. *Banks and Money Market Funds* (2008, 3. april). Banca d'Italia. Najdeno 5. aprila 2008 na spletnem naslovu http://www.bancaditalia.it/statistiche/indica/pimeba/pimeba_08/sb_20/en_suppl_20_08.pdf.
18. *Euro area and national MFI interest rates* (2007, december). European Central Bank. Najdeno 9. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.ecb.int/stats/money/interest/interest/html/interest_rates_2007-12.en.html.
19. *Evro območje [Evropska centralna banka]*. Najdeno 5. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/bc/intro/html/map.sl.html>.
20. *Financial Statements and Key Figures* (2006). Oesterreichische Nationalbank. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.oenb.at/bilanz2006/index_en.jsp.
21. *GDP and expenditure components* (2007). European Central Bank. Najdeno 9. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://sdw.ecb.europa.eu/browse.do?node=2120796>.
22. *German Banks: Facts and Figures [Association of German Banks]*. Najdeno 10. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.germanbanks.org/html/12_banks_in_facts_figures/ban_05.asp.
23. Golob T., Klemenčič I., Merkač A., Šteblaj A. & Progar-Zupan R. (2006). Statistika monetarnih finančnih institucij in trgov Slovenije v ekonomski in monetarni uniji. Najdeno 25. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.stat.si/radenci/program_2006/D3_Golob_BS.doc.
24. Issing, O. (2001). *Monetary Policy in the Euro Area: Strategy and decision making at the European Central Bank*. Cambridge: Cambridge University Press.
25. *Kaj je vzajemni sklad? [NLB Skladi]*. Najdeno 30. januarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.nlbskladi.si/cgi-bin/nlbweb.exe?doc=7933&SeS=193772121843489-12088941>.
26. Kidwell, D. S., Peterson, R. L., & Blackwell, D. W. (1997). *Financial Institutions, Markets and Money*. (6th ed.) B.k.: The Dryden Press.
27. Kumar, A. (2004/2005). *Ekonomika Evrope in poslovanje z Evropsko Unijo. Delovno gradivo za študij predmetov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
28. Košak, M. Stanje in razvojne možnosti bančnega sektorja v Sloveniji. Najdeno 14. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.vlada.si/util/bin.php?id=2007042010515302>.
29. *Letno poročilo 2006* (2007, marec). Banka Slovenije. Najdeno 20. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?DatotekaId=2575>.
30. *MFI balance sheets: outstanding amounts* (2006, december). Deutsche Bundesbank. Najdeno 9. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.bundesbank.de/statistik/statistik_eszb_neuesfenster_tabelle.php?stat=outstanding_amounts&lang=.en.

31. Mishkin, F. S. & Eakins, S. G. (1998). *Financial Markets and Institutions*. (2nd ed.) B.k.: Addison-Wesley.
32. *Monthly Bulletin* (2001, 3. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200101en.pdf>.
33. *Monthly Bulletin* (2002, 16. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200201en.pdf>.
34. *Monthly Bulletin* (2003, 15. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200301en.pdf>.
35. *Monthly Bulletin* (2004, 14. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200401en.pdf>.
36. *Monthly Bulletin* (2005, 12. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200501en.pdf>.
37. *Monthly Bulletin* (2006, 11. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200601en.pdf>.
38. *Monthly Bulletin* (2007, 10. januar). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200701en.pdf>.
39. *Monthly Bulletin* (2008, 5. marec). European Central Bank. Najdeno 15. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/pub/pdf/mobu/mb200803en.pdf>.
40. Mramor, D. (2000). *Trg kapitala v Sloveniji*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
41. *Neodvisnost centralnih bank [Evropska centralna banka]*. Najdeno 25. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/orga/html/or_007.sl.html.
42. Novak, S. (2005). *Mesto in vloga vzajemnih skladov med finančnimi posredniki*. [magistrsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
43. Ribnikar, I. (1996a). Ožja ali različno široka banka. *Bančni vestnik*, 45 (11), 44-46.
44. Ribnikar, I. (1996b). Finančne institucije. *Bančni vestnik*, 45 (12), 43-45.
45. Ribnikar, I. (1997). Denarni agregat M3. *Bančni vestnik*, 46 (12), 64-66.
46. Ribnikar, I. (1998a). Kreditne institucije. *Bančni vestnik*, 47 (6), 59-60.
47. Ribnikar, I. (1998b). Neodvisnost centralne banke. *Bančni vestnik*, 47 (7-8), 67-69.
48. Ribnikar, I. (1998c). Odprti ali vzajemni investicijski skladi (instrumentov) denarnega trga. *Bančni vestnik*, 47 (12), 50-52.
49. Ribnikar, I. (2002). Monetarne finančne institucije. *Bančni vestnik*, 51 (4), 44-46.
50. Ribnikar, I. (2003). *Monetarna ekonomija I. (Denar, finančne institucije in denarna politika)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
51. *Role of the bank industry [Nederlandse Vereniging van Banken]*. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.nvb.nl/index.php?p=16999>.
52. Saunders, A. (2000). *Financial Institutions Management*. (3rd ed.) B.k.: McGraw-Hill Irvine.
53. Škorjanc, L. (2003). *Kreditno tveganje in zavarovanje posojil pri zavarovalnici*. [magistrsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
54. *The Bundesbank: key figures [Deutsche Bundesbank]*. Najdeno 10. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.bundesbank.de/aufgaben/aufgaben_faktenblatt.en.php.
55. *Total number of MFIs* (2007). European Central Bank. Najdeno 17. februarja 2008 na spletnem naslovu http://www.ecb.eu/stats/pdf/money/mfi/mfi_overview_2007.pdf.

56. *Total number of MFIs* (1999-2008). European Central Bank. Najdeno 17. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.ecb.int/stats/money/mfi/statrep/html/index.en.html>.
57. *Total population* (2007). Eurostat. Najdeno 10. aprila 2008 na spletnem naslovu http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=detailref&language=en&product=Yearlies_new_population&root=Yearlies_new_population/C/C1/C11/caa10000.
58. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. (2005). *Uradni list RS*. (Št. 26/2005, 15. marec 2005).
59. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. (2007). *Uradni list RS*. (Št. 92/2007, 10. oktober 2007).

PRILOGE

PRILOGA 1: Obrestne mere MFI v evro območju in v posameznih državah

(odstotki na leto; obrestne mere za nove posle kot povprečje za obdobje; obrestne mere za stanja ob koncu obdobja 2007, razen če je navedeno drugače)

	Evro območje	BE	DA	IR	GR	ŠP ¹	FR	IT ¹	LU	NI	AV	PO	SL	FI
1. NOVI POSLI														
1.1 Vloge														
1.1.1 Gospodinjestev														
1.1.1.1 Čez noč ²	1,18	1,16	1,83	1,40	1,24	0,70	0,19	1,28	2,58	0,80	1,93	0,20	0,41	1,09
1.1.1.2 Vezane vloge do 1 leta	4,28	4,21	4,22	·	4,51	4,49	4,18	2,94	4,07	4,25	4,28	4,16	4,04	4,68
1.1.2 Nefinančnih družb														
1.1.2.1 Čez noč ²	1,95	1,96	2,20	0,88	1,05	1,94	0,62	-	2,40	2,75	2,88	1,32	0,47	2,25
1.1.2.2 Vezane vloge do 1 leta	4,26	4,02	4,25	·	4,33	4,43	4,43	-	4,07	4,39	4,60	4,81	4,27	4,00
1.2 Posojila														
1.2.1 Gospodinjstvom														
1.2.1.1 Okvirna posojila ²	10,46	11,09	11,88	13,52	14,47	-	10,76	8,85	·	7,43	7,73	11,57	10,77	11,79
1.2.1.2 Potrošniška s fiksno OM od 1 do 5 let	6,93	7,52	5,46	·	8,74	8,86	6,93	7,91	6,29	-	6,50	11,49	7,62	6,14
1.2.1.3 Stanovanjska z variabilno oz. do 1 leta fiksno OM	5,32	5,26	5,97	5,07	4,76	5,35	5,01	5,48	4,83	5,41	5,73	5,18	6,45	4,92
1.2.2 Nefinančnim družbam														
1.2.2.1 Okvirna posojila ²	6,62	7,31	7,15	8,81	7,56	-	5,74	6,83	·	5,93	5,97	6,57	6,29	5,71
1.2.2.2 Druga posojila do 1 mio EUR z variabilno oz. do 1 leta fiksno OM	6,08	5,89	6,55	6,75	6,83	5,96	5,82	5,98	5,95	5,51	5,54	7,25	6,40	5,73
1.2.2.3 Druga posojila nad 1 mio EUR z variabilno ali do 1 leta fiksno OM	5,35	5,20	5,47	6,53	5,79	5,33	5,00	5,21	5,25	5,22	5,11	5,72	5,96	4,89

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	Evro območje	BE	DA	IR	GR	ŠP ¹	FR	IT ¹	LU	NI	AV	PO	SL	FI
2. OBSTOJEČI POSLI														
2.1 Vloge														
2.1.1 Vezane vloge gospodinjstev z ročnostjo do 2 leti	3,95	4,12	4,06	4,25	4,26	3,98	4,10	2,51	4,07	4,18	3,69	3,23	3,92	4,29
2.2.1.1 Stanovanjska nad 5 let	5,00	4,59	5,10	5,09	5,11	5,15	4,43	5,71	4,96	4,87	5,50	5,50	7,30	4,99
2.2.1.2 Potrošniška in druga posojila nad 5 let	6,22	5,43	6,17	6,33	8,08	6,18	6,13	6,46	·	5,64	6,22	7,78	8,03	5,53
2.2.2 Nefinančnim družbam														
2.2.2.1 Nefinančnim družbam nad 5 let	5,28	5,06	5,17	6,04	6,24	5,27	4,96	5,77	5,33	5,20	5,13	5,84	5,63	5,11

Legenda:

- transakcije ne obstajajo ali so podatki zaupni
- podatki še niso razpoložljivi

Opombe:

¹ Serije niso objavljene zaradi manjšega pomena na nacionalni ravni.

² Za to kategorijo instrumentov se novi posli in stanja prekrivajo. Konec obdobja.

Vir: Euro area and national MFI interest rates, 2007.

PRILOGA 2: Agregirana bilanca stanja MFI evro območja brez Evrosistema

(v milijardah EUR; stanja ob koncu obdobja 2006)

	Evro območje	BE	DA	IR	GR	ŠP	FR	IT	LU	NI	AV	PO	SL	FI
1. TERJATVE														
1.1 Posojila rezidentom evro območja	14.904,3	548,1	4.259,0	574,3	183,9	1.884,5	3.109,5	1.964,7	405,5	1.093,0	451,4	282,4	24,2	148,0
1.1.1 Monetarne finančne institucije	4.933,5	252,1	1.515,5	227,1	21,2	315,8	1.359,9	559,2	301,8	155,1	151,4	55,1	3,9	19,3
1.1.2 Državni sektor	810,5	24,5	416,4	18,5	6,0	41,6	159,3	59,7	5,2	40,9	28,4	5,4	0,7	5,0
1.1.3 Ostali rezidenti evro območja	9.160,3	271,5	2.327,2	328,7	156,7	1.527,4	1.590,4	1.345,8	98,5	897,1	271,5	221,9	19,6	123,6
1.1.3.1 Nefinančne družbe ¹	3.844,5	97,2	800,3	143,6	73,8	760,3	670,2	728,3	41,7	260,3	129,4	94,6	13,0	44,8
1.1.3.2 Gospodinjstva ²	4.537,0	135,0	1.440,0	139,9	80,0	750,2	791,7	431,1	25,9	435,6	114,2	115,4	5,4	78,0
1.1.3.2.1 Potrošniška posojila ¹	586,5	8,9	167,6	20,0	25,5	92,2	148,7	49,9	1,3	25,4	25,1	11,4	2,3	10,4
1.1.3.2.2 Stanovanjska posojila ¹	3.212,1	107,4	976,1	111,4	52,3	547,2	570,0	244,4	12,0	383,3	60,7	91,9	2,0	55,3
1.1.3.2.3 Ostala posojila ¹	738,4	18,8	296,3	8,5	2,1	110,6	73,0	136,8	12,6	26,9	28,4	12,1	1,1	12,2
1.1.3.3 Nedenarni finančni posredniki razen zavarovalnic in pokojninskih skladov ¹	696,0	31,6	83,6	44,1	2,8	13,6	98,5	169,2	29,6	183,1	27,5	11,8	1,3	0,7
1.1.3.4 Zavarovalnice in pokojninski skladi	82,8	7,6	3,2	1,1	0,1	3,3	30,0	17,2	1,4	18,1	0,4	0,1	0,0	0,1
1.2 Imetja dolžniških vrednostnih papirjev razen delnic izdanih s strani rezidentov evro območja	3.555,4	190,5	1.147,7	226,4	49,8	180,5	906,2	313,8	217,3	177,9	92,5	27,6	6,1	25,4
1.2.1 Monetarne finančne institucije	1.632,9	22,6	745,3	102,7	1,6	39,6	409,0	97,6	112,8	33,9	45,0	5,9	2,2	17,1
1.2.1.1 Do 1 leta	273,4	0,5	21,5	31,6	0,0	1,5	184,3	0,1	22,3	2,2	1,5	0,0	1,4	7,9
1.2.1.2 Nad 1 leto do 2 let	125,1	7,2	56,3	5,4	0,0	2,3	32,7	4,3	12,7	2,2	1,0	0,5	0,0	0,5
1.2.1.3 Nad 2 leti	1.234,4	14,9	667,5	65,7	1,6	35,8	192,0	93,2	77,7	29,4	42,5	5,4	0,7	8,6
1.2.2 Državni sektor	1.276,5	141,5	281,6	62,9	31,0	85,8	318,5	176,8	55,0	89,3	25,5	5,9	3,5	2,7
1.2.3 Ostali rezidenti evro območja	645,9	26,5	120,7	60,8	17,1	55,0	178,6	39,4	49,6	54,7	22,0	15,9	0,4	5,6

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	Evro območje	BE	DA	IR	GR	ŠP	FR	IT	LU	NI	AV	PO	SL	FI
1.3 Točke/delnice skladov denarnega trga³	83,5	0,1	2,7	0,8	0,1	0,0	77,8	1,3	0,3	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1
1.4 Imetja delnic in drugih lastniških deležev izdanih s strani rezidentov evro območja	1.194,5	36,2	367,2	10,7	8,2	115,9	348,6	168,8	18,4	56,0	38,9	20,9	0,8	5,0
1.4.1 Monetarne finančne institucije	377,3	12,5	51,0	4,0	1,1	19,4	157,9	98,2	3,4	17,3	8,6	3,1	0,1	0,9
1.4.2 Ostali rezidenti evro območja	817,2	23,6	316,2	6,6	7,0	96,4	190,7	70,6	15,0	38,7	30,4	17,8	0,7	4,1
1.5 Tuja aktiva	4.330,4	238,5	1.173,0	567,7	47,7	172,3	963,5	106,9	358,1	431,4	173,7	35,0	2,3	62,7
1.6 Osnovna sredstva	172,6	3,9	30,1	2,6	4,9	28,8	32,3	52,3	3,8	5,2	5,2	3,0	0,6	0,7
1.7 Ostala aktiva	1.739,9	107,3	174,7	71,7	26,6	133,7	734,4	262,7	26,5	109,6	27,8	29,1	0,7	29,6
1.8 Skupaj	25.974,6	1.124,5	7.154,4	1.454,2	321,0	2.515,6	6.172,3	2.870,5	1.029,8	1.873,1	789,8	397,9	34,8	271,4
2. OBVEZNOSTI														
2.1 Gotovina v obtoku	0,0	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-
2.2 Vloge rezidentov evro območja	13.257,3	639,4	4.103,9	496,7	202,6	1.624,0	2.630,1	1.503,9	468,7	838,3	410,5	231,0	27,2	108,1
2.2.1 Monetarne finančne institucije	5.242,4	251,1	1.637,7	296,1	21,1	384,1	1.321,2	638,2	257,8	177,8	169,5	65,1	9,7	22,7
2.2.2 Centralna država	124,2	2,7	45,5	1,9	3,7	23,0	20,5	9,9	3,1	3,9	3,3	4,7	0,8	2,0
2.2.3 Ostali rezidenti evro območja	7.890,6	385,6	2.420,7	198,7	177,8	1.216,9	1.288,5	855,8	207,8	656,6	237,8	161,2	16,8	83,3
2.2.3.1 Čez noč	3.059,8	92,4	759,6	79,1	99,7	493,6	431,6	633,1	75,8	204,5	81,0	57,8	7,1	51,5
2.2.3.2 Vezane vloge	3.069,2	125,8	1.055,2	106,9	72,7	637,2	395,2	58,2	119,0	217,6	156,7	102,7	8,8	22,2
2.2.3.2.1 Do 1 leta	1.279,8	72,1	294,8	74,9	68,8	230,8	74,4	47,5	97,0	134,5	89,4	79,4	6,6	16,4
2.2.3.2.2 Nad 1 leto do 2 let	125,9	9,4	24,6	4,1	0,5	39,6	12,1	4,1	4,3	4,2	15,1	4,6	0,7	3,2
2.2.3.2.3 Nad 2 leti	1.663,6	44,4	735,8	27,9	3,4	366,7	308,7	6,6	17,7	79,0	52,1	18,8	1,5	2,5
2.2.3.3 Vloge na odpoklic	1.513,7	164,8	588,8	11,8	3,9	0,5	418,0	69,0	12,9	233,8	0,0	0,3	0,9	9,7
2.2.3.3.1 Do 3 mesece	1.410,5	-	489,3	-	3,0	0,0	-	-	11,5	-	-	-	0,8	-
2.2.3.3.2 Nad 3 mesece	103,2	-	99,6	-	0,9	0,5	-	-	1,3	-	-	-	0,1	-
2.2.3.4 Repo posli	248,0	2,6	17,1	0,9	1,6	85,5	43,7	95,3	0,1	0,7	0,2	0,3	0,0	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	Evro območje	BE	DA	IR	GR	ŠP	FR	IT	LU	NI	AV	PO	SL	FI
2.3 Točke/delnice skladov denarnega trga³	698,3	2,1	32,0	42,4	5,9	0,1	423,0	75,5	102,5	-	-	0,7	0,0	14,0
2.4 Izdani dolžniški vrednostni papirji	4.247,6	50,9	1.636,7	170,6	0,8	351,9	804,0	542,3	78,3	356,1	191,9	20,1	1,5	44,0
2.4.1 Do 1 leta ⁴	427,6	5,2	41,8	23,9	0,5	60,2	254,1	0,0	8,4	12,8	6,0	0,0	0,0	14,6
2.4.2 Nad 1 leto do 2 let ⁴	173,5	4,4	94,5	7,3	0,0	15,0	18,7	20,3	2,8	3,1	4,5	0,2	0,0	2,8
2.4.3 Nad 2 leti	3.646,5	41,3	1.500,4	139,4	0,3	276,8	531,2	522,1	67,1	340,1	181,4	19,9	1,4	26,6
2.5 Kapital in rezerve	1.449,7	42,9	337,2	62,8	25,4	181,0	367,9	195,4	46,8	73,5	59,9	33,5	3,0	23,4
2.6 Tuja pasiva	3.991,1	266,6	690,9	597,0	58,4	196,3	1.002,7	194,8	309,1	444,7	91,4	91,6	1,6	47,8
2.7 Ostala pasiva	2.330,6	122,6	353,7	84,8	28,0	162,2	944,6	358,6	24,4	160,6	36,0	21,0	1,6	34,1
2.8 Skupaj	25.974,6	1.124,5	7.154,4	1.454,2	321,0	2.515,6	6.172,3	2.870,5	1.029,8	1.873,1	789,8	397,9	34,8	271,4

Legenda:

- podatki niso poznani, niso objavljeni ali pa so nepomembni

Opombe:

¹ Pred januarjem 2003 so se podatki zbirali v mesecu marcu, juniju, septembru in decembru vsako leto; mesečni podatki za pomembne zneske pred januarjem 2003 in mesečne stopnje rasti, pred januarjem 2004 so izpeljani iz kvartalnih podatkov.

² Vključno z neprofitnimi institucijami, ki opravljajo storitve za gospodinjstva. Pred januarjem 2003 so se podatki zbirali v mesecu marcu, juniju, septembru in decembru vsako leto; mesečni podatki za pomembne zneske pred januarjem 2003 in mesečne stopnje rasti, pred januarjem 2004 so izpeljani iz kvartalnih podatkov.

³ Zneski izdaj rezidentov evro območja. Zneski izdaj nerezidentov evro območja so vključeni v terjatve do tujine.

⁴ Imetja rezidentov evro območja. Imetja nerezidentov evro območja so vključena v obveznosti do tujine.

Vir: MFI balance sheets: outstanding amounts, 2006.

PRILOGA 3: Bruto domači proizvod držav evro območja v tekočih tržnih cenah

Država	BDP v tekočih tržnih cenah, 2006, mrd €
Belgija	316,6218
Avstrija	219,928
Nemčija	2.322,2
Italija	1.265,75
Luksemburg	36,88945
Nizozemska	457,278
Portugalska	133,215
Finska	167,911
Španija	980,954
Grčija	213,7479
Francija	1593,726
Irska	174,705
Slovenija	30,448
Malta	5,539
Ciper	12,109

Vir: GDP and expenditure components, 2006.

PRILOGA 4: Število prebivalcev v posamezni državi članici evro območja in število prebivalcev na monetarno finančno institucijo v državah članicah evro območja ob koncu leta 2007

Država	Število prebivalcev (v mio)	Število prebivalcev / MFI
Luksemburg	0,4	649
Ciper	0,8	3.703
Avstrija	8,3	10.097
Irska	4,0	12.048
Finska	5,2	13.231
Malta	0,4	14.285
Nemčija	82,6	39.389
Francija	59,6	43.001
Nizozemska	16,2	46.153
Portugalska	10,4	57.777
Italija	57,3	66.396
Slovenija	2,0	66.666
Belgija	10,5	83.333
Španija	40,7	113.687
Grčija	11,0	120.879

Vir: Total population, 2007; Total number of MFIs, 2007; Lastni izračuni.

PRILOGA 5: Slovar uporabljenih tujih izrazov

Agents and brokers	agentske finančne institucije
Back-end load	izstopna provizija
Banca	banka
Banchieri	posamezniki, ki so izvajali menjalniška dela
Bank	banka
Banque	banka
Banque centrale	centralna banka
Banque d'emission	centralna banka
Banque de depots	depozitna banka
Banques d'affaires	investicijska banka
Broad bank	široka banka
Broad money	široko pojmovan denar
Brokers	borzni posredniki
Casualty insurance companies	odškodninske zavarovalnice
Central bank	centralna banka
Certificates of deposit (CDs)	potrdila o vlogi
Checkable deposits	bančne vloge
Checking accounts	tekoči računi
Closed-end funds	zaprti investicijski skladi
Commercial banks	komercialne (poslovne) banke
Conduit financial intermediaries	investicijski finančni posredniki
Contract / contractual financial intermediaries	pogodbeni finančni posredniki
Contractual savings institutions	pogodbene hranilnice
Core bank	tradicionalna banka
Credere	kredit
Credit institution	kreditna institucija
Credit unions	kreditne zveze
Dealers	borzni trgovci
Debt securities issued	dolžniški instrumenti
Demand deposits	denarne vloge
Deposit taking financial institution	finančna institucija, ki sprejema vloge
Depository financial intermediaries	depozitni finančni posredniki
Direct finance	neposredne finance
Enterprise financiere	finančno podjetje
Equity issues	delnice
Etablissement de credit	kreditna »ustanova«
Euro area	evro območje
Federal agencies	državne agencije
Financial companies	finančne družbe
Financial intermediaries	finančni posredniki
Finanzierungsinstitute	finančne institucije
Finanzinstitute	finančne institucije
Finanzintermediare	finančni posredniki
Fire and casualty insurance company	odškodninske in požarne zavarovalnice
Front-end load	vstopna provizija
Funds	sredstva
General insurance companies	zavarovalnice nezgodnega in/ali

Government retirement funds	premoženjskega zavarovanja
Indirect financial assets	pokojninski skladi
Intermediaires financiers	posredne finančne aktive
Investment banks	finančni posredniki
Investment institutions	investicijske banke
Investment intermediaries	investicijski finančni posredniki
Investment trusts	investicijski posredniki
Investment-type financial intermediaries	zaprti investicijski skladi
Kreditinstitut	investicijski finančni posredniki
Kreditbank	kreditni institut ali zavod
La banque etroite	kreditna banka
Life insurance / assurance companies	ozka banka
Load funds	zavarovalnice življenjskega zavarovanja
Merchant bank	skladi s provizijo
Monetary financial institutions	investicijska banka
Monetary service company	monetarne finančne institucije
Money market deposit accounts	banka kot denarni finančni posredovalec
Money market mutual funds	instrumenti denarnega trga
Money market papers	vzajemni skladi denarnega trga
Mutual funds	kratkoročni papirji ali papirji denarnega trga
Mutual saving banks	odprti investicijski skladi
Narrow bank	vzajemne hranilnice
Negotiable order of withdrawal accounts (NOW accounts)	ozka banka
Nonfinancial business	obrestonosni tekoči računi
Nonmonetary financial institutions	
Notenbank	nefinančna podjetja
No-load funds	nemonetarne finančne institucije
Offene fonds	centralna banka
Open-end funds	skladi brez provizije
Overnight deposits	odprti investicijski skladi denarnega trga
Pension funds	odprti investicijski skladi denarnega trga
Property casualty insurance companies	vloge čez noč
	pokojninski skladi
	zavarovalnice nezgodnega in/ali
	premoženjskega zavarovanja
Prudential control	nadzor preudarnosti
Qualitative asset transformation	preoblikovanje aktive
Repurchase agreements (repos, Rps)	sporazumi ali posli začasnih prodaj
Savings accounts	varčevalni računi
Saving banks	hranilnice
Savings and loans associations	hranilnice
Savings deposits	hranilne vloge
Saving institutions	institucije varčevanja
Securities market institutions	agentske finančne institucije
Shares	delnice
Societe d'investissement a capital variable	odprti investicijski skladi denarnega trga
Stock-in-trade	zaloga
Time deposits	vezane vloge
Titres de la dette indirecte	posredne finančne aktive
Undertaking	podjetje

Underwriting	prevzem prodaje vrednostnih papirjev
Unit trusts	odprti investicijski skladi denarnega trga
Units	delnice ali enote
Währungsbank	centralna banka
Zentralbank	centralna banka
Zentralnotenbank	centralna banka

PRILOGA 6: Seznam uporabljenih kratic

BDP		bruto domači proizvod
CB	Central Bank	centralna banka
ECB	European Central Bank	Evropska centralna banka
EMU	European Monetary Union	Evropska monetarna unija
ERM II	Exchange Rate Mechanism II	mehanizem deviznih tečajev II
ES		Evropska skupnost
ESCB		Evropski sistem centralnih bank
EU	European Union	Evropska unija
EUR	euro	evro
MFI	Monetary Financial Institution	monetarna finančna institucija
MIO	million	milijon
MIR STATISTIKA		statistika obrestnih mer MFI
MRD		milijarda